

NOVICIJAT

GODINA IX. • BROJ 1 (8) • NOVICIJATSKA GODINA 2011./2012.

*“Franjo, idi i
popravi moju
kuću koja se,
kako vidiš,
sva ruši!”*

Visovačka slavna Mati,
mi želeć' ti slavu dati,
na pomoć te svi zovemo
i za Majku obiremo.

Mi sinovi svetog Franje
obećanje dajemo ti,
da ćemo te kao Majku,
vazda dičit' i slaviti.

NOVICIJAT
Godina IX. br. 1(8)
List novicijata Franjevačkih
provincija s područja
Hrvatske,
Bosne i Hercegovine
i Slovenije.
IZDAVAČ:
Novicijati Franjevačkih
provincijâs područja Hrvatske,
Bosne i Hercegovine
i Slovenije
GLAVNI I ODGOVORNI
UREDNIK:
Fra Jure J. Šimunović
UREDNIŠTVO:
Fra Jure J. Šimunović, fra
Jerko Kolovrat i fra Kristian
Radas
FOTOGRAFIJE:
Iz arhiva Novicijata i
arhiv Provincije Presvetog
Otkupitelja
NASLOVNA FOTOGRAFIJA:
fra Ivica Pečnik, križ u crkvi
sv. Klare u Asizu
FOTOGRAFIJA NA OMOTU:
fra Kristian Radas, Visovac
ADRESA UREDNIŠTVA:
Novicijat Franjevačke
provincije Presvetog
Otkupitelja
Visovac
HR - 22324 DRINOVCI
Tel: 00385-22/775 - 766
e-mail: novicijat@visovac.hr
DIZAJN I GRAFIČKA
PRIPREMA:
Anja Kovačić
LEKTURA:
prof. Ivan Juroš
TISAK:
Tiskara Kovačić, tel.: 862-406
NAKLADA:
800 primjeraka

Sadržaj

UVODNA MISAO.....	4
NA PUTU OBNOVE I OSOBNOG OBRAĆENJA.....	4
FRANJO, IDI...!	6
SURET NOVAKA U SLOVENIJI.....	8
HODOČAŠĆE U ASIZ.....	10
HUMAC.....	14
KRK.....	16
LIVNO	
Nastupi na župama.....	20
Kulturni događaji.....	21
Susret s isusovačkim novcima.....	22
Posjet bivših novaka.....	23
Susret novaka Franjevačke provincije Bosne Srebrene.....	23
Prikazanje Gospodinovo.....	24
Tko čeka taj i dočeka.....	24
Od Humca do Gorice.....	25
Prvi privremeni zavjeti.....	26
Oblačenje novaka Bosne Srebrene.....	26
Dobrotvori.....	27
SVETA GORA	
RADIKALNOST ALI POVPREČNOST.....	28
RADIKALNOST ILI PROSJEČNOST.....	28
Srećanje novincev u Sloveniji.....	30
Doživetja z romanja na Frančiškovih poteh.....	31
Seminar za slovenske novince in novinke.....	31
TRSAT	
Oblačenje novaka.....	32
Jedan dan u novicijatu.....	32
U posjetu klarisama.....	33
Tko ne bi volio imati... ..	35
Novicijatski dani na Trsatu.....	36
VISOVAC	
Iz kronike.....	38
Rad, šport i rekreacija.....	39
Škola u novicijatu.....	40
Liturgijska glazba i pjevanje.....	42
Pohod braći na Trsatu.....	43
Posjet novaka s Trsata.....	45
SVJETLO KOJE JE OBASJALO CRKVI I SVIJET.....	47
NOVACI I BRAT IZ AFRIKE.....	49

Nekoliko misli za suradnike /urednike i čitatelje "Novicijata"!

Dragi novaci, poštovani magistri/meštri i svi vi do kojih će doći ovaj broj "Novicijata", budite pozdravljeni franjevačkim pozdravom: *Mir i dobro!*

U ovom broju kao i u predhodnima glavni su suradnici/urednici naši *novaci*. U njemu su njihove i naše želje, stremljenja, strahovi i pitanja. Oni bi željeli, kao i mi koji s njima izravnije surađujemo, učiniti i biti nešto *ново, nadahnujuće* u ovom našem vremenu i prostoru, među ljudima s kojima živimo i radimo. Željeli bi također u svijet unijeti *mladost i radost, nadu i ljubav, poštovanje i dobrodošlicu* svemu stvorenom, kao što je to učinio Franjo iz Asiza.

Pothvat je ostvariv samo uz uvjet potpunog predanja *Bogu Ocu, po Isusu Kristu i njegovu primjeru, vođeni od Duha Svetoga*. Potrebno je biti *u svijetu ali ne od svijeta*. Poput Franje vidjeti Boga u svemu i sve vidjeti u Bogu.

Potrebno je da u nama starijima *novaci* vide primjer te tako probude želje i htijenja koja smo nekada imali, a koja su usljed *zemaljskih briga*, ponekad pred "gašenjem". Trebaju upoznati i osjetiti kako je *život po Evaželju, na način sv. Franje*, jači od svega onoga što nam pruža ovaj svijet.

Samo u Bogu, po Bogu i s Bogom možemo sve imati bez opasnosti da ne postanemo robovi i da nam nitko i ništa ne robuje, *da budemo slobodni* poput Franje za bratstvo sa svakim stvorenjem. Samo po Bogu, s Bogom i u Bogu svekolika stvarnost postaje *lijepa, istinita i dobrodošla*. Nije opasnost nego blagoslov!

Slaveći osamstotu obljetnicu dolaska sv. Franje na ove naše prostore, (nenamjernog u njegovim mislima, ali u Božjoj namisli planiranog i ostvarenog), njegov dolazak nam govori da i naše živote i sve ono što se u nama i s nama događalo i događa, gledamo u Bogu, a može i nadajmo se da hoće, od života svakog od nas, u kojem nam se čini da ima mnoštvo *slučajnih događanja*, može biti i je izvršenje *Božjeg plana za dobro svijeta i za proslavu Boga* koji sa svakim od nas ima ne samo trenutne planove nego, rekao bih, i višestoljetne, Božanske kao i s Franjom.

Njegov dolazak na ove naše prostore traje i danas po nama. Dao Bog da tako bude i s našim pozivom/zvanjem. Toga trebamo postati svjesniji i tako djelovati i živjeti.

Mir i dobro svima i svemu u Bogu, po Bogu i s Bogom u ime svih novaka i njihovih odgojitelja! Amen. Aleluja.

Fra Jure Šimunović,
meštar visovačkih novaka

Na putu obnove i osobnog obraćenja

Promatramo li svetoga Franju kao čovjeka svoga vremena, onda ostajemo zapanjeni zbog avangardnog načina života u koji se upustio. Taj se njegov način života ni u jednom trenutku nije oteo kontroli niti je prerastao u razuzdanu samovolju. Franjo je cijeli svoj život ostao ponizan, poslušan i miroljubiv prema svim ljudima. Za njega se može reći da je bio čovjek koji je doista živio projekt vlastitoga, a ne tuđega života. On nije bio ničiji proizvod, ničija investicija. On je živio autentično. Nikome nije

bio dužan i sve što je bio, bio je jer je sam to želio biti. Upravo tu treba tražiti razloge što je u svom vremenu i bio tako slabo shvaćen, baš kao što i danas svatko, tko se odvaži živjeti vlastiti život i ostvarivati projekt vlastitog života, biva često neshvaćen i stigmatiziran kao čudan i „na svoju ruku.“

Izabравši život u radikalnom siromaštvu sv. Franjo učinio je svojevrsan protest, politički istup protiv feudalnog ustrojstva i svih oblika

diskriminirajućih odnosa u društvu. Taj radikalizam života valjda i mi danas baštinimo kada se lako zapalimo i zanesemo u političkim mijenama društvenog događanja. Baš kao i našega Utemeljitelja i nas današnje franjevce i franjevke pogađa i izaziva društvena nepravda, hladna kapitalistička podjela na moćnike i siromahe, na čimbenike i beznačajne ljudske sjene koje provode svoj život u sjeni velikih igrača. Dobro je da se i mi danas s takvim podjelama ne mirimo i da ih znamo ispravno prepoznati i prozivati. Takvim se društvenim angažmanom i moralnim stavovima mnogima zamjeramo ali bez sumnje isto tako kod drugih angažiranih i socijalno prosvijetljenih ljudi stječemo simpatije. Potpuno je u duhu našeg duhovnog oca sv. Franje težiti za društvom u kojem će međuljudski odnosi biti izgrađeni na novoutemeljenim osnovama ljudskog dostojanstva.

Nastojanje oko mira i pravednosti u današnjem nemirnom i podijeljenom svijetu može se s pravom smatrati bitnom odrednicom franjevačkog svjedočenja. Kao glasnici Radosne vijesti Evanđelja i zagovornici općeljudskog bratstva franjevci su i franjevke oduvijek bili u svijetu cijenjeni, tako da im nitko ni danas ne može jednostavno prišiti etiketu huškača ili onih koji raspiruju nacionalnu, rasnu i vjersku netrpeljivost i mržnju. Istinski franjevci i franjevke ostavili su i ostavljaju prepoznatljiv trag u svijetu koji mnogima može poslužiti kao primjer snošljivosti i suživota s onima koji drugačije misle i vjeruju. Za taj svoj uspjeh možemo zahvaliti i svom Utemeljitelju, koji nam izričito zapovijeda da idemo svijetom i da se ne svađamo, ne prepiremo i da ne osuđujemo. On nas poziva da budemo svjedoci evanđeoskih kreposti, kao što su: blagost, miroljubivost, čednost, skromnost i poniznost. Franjevac prema viziji svoga Utemeljitelja treba biti čovjek otvoren za dijalog, koji drugoga ne omalovažava, već sve cijeni i poštuje svačije dostojanstvo.

Sigurno je da se danas mnogi pitaju kako utjeloviti te velike životne ideale u svakodnevnicu koju karakteriziraju nespojivi duhovni stilovi i vrijednosna opredjeljenja naših životnih suputnika. Nema drugog načina da odgovorimo na te izazove osim da se trajno trudimo u obnavljanju osobne vjernosti svom pozivu.

Paradoks je da Franjina karizma umire ili drugačije kazano da je na izdisaju u vremenu i u društvu koje je prepuno poteškoća kao što su duhovna i materijalna sirotinja, ekološka neosviještenost, razni oblici ovisnosti, neslobode, nejednakosti i izrabljivanja.

Nepokretljivost, učmalost, nedostatak tipične franjevačke kreativnosti i mašte, zaokupljenost sobom, karijerizam, narušeno zajedništvo i još puno toga drugoga prijete potpunom paralizom svih naših evangelizacijskih nastojanja i čine nas nevjerodostojnima u služenju. S vremenom postajemo neučinkoviti zbog opasne navezanosti na zastarjele strukture i načine djelovanja. Manjak društvenog senzibiliteta i poremećeni međuljudski odnosi lako nas mogu učiniti nesposobnima utjeloviti pravednije i ljudskije bratstvo, koje bi u isto vrijeme moglo biti i proročki znak u dezorijentiranom svijetu.

U tom smislu, hodeći putem obnove i osobnog obraćenja, pozvani smo svaki svoj dan učiniti malim ali značajnim iskorakom u življenju vlastite vjere i izvornih franjevačkih životnih ideala. Neka nas primjer i ustrajnost sv. Franje trajno potiču na reviziju vlastitih stavova, na hrabrost za suočenje sa svim izazovima pred kojima stojimo i na ulaženje u otvoreni dijalog s raznorodnim društvenim kontekstom u koji smo uronjeni.

Mir i dobro!

Fra Joško Kodžoman,
provincijal Franjevačke provincije
Presvetog Otkupitelja

Franjo, idi ...!

"Franjo idi, popravi moju kuću koja se, kako vidiš, sva ruši!" Baš su mi nekako znakovite ove Isusove riječi. Što više promatram i ponavljam ove Kristove riječi sve više me zadivljuju. Posebno mi je što je te riječi izrekao lik Krista Propetoga.

Istina, Isus je Isus, bio on u jaslicama ili na Taboru, bio on Uskrsli ili na Golgoti, sve je to jedan te isti Isus. Ali ipak, raduje me to što je baš s drveta križa progovorio Krist.

Ovaj Kristov poziv dolazi s križa, izvire iz njega. Kad malo zastanemo vidimo da je Isusov cijeli život bio obilježen križem: sišao je s nebesa da nas otkupi na križu, često je ponavljao da treba umrijeti i biti raspet na križu, da će biti uhvaćen i ubijen. Ovo je govor čiste Ljubavi. Franju zove Ljubljani koji na križu iskazuje vrhunac svoje ljubavi. Slavni križ u sebi sažimlje patnje cijeloga svijeta, ali križ je nadasve mjera Božje dobrote, bezdan milosrđa, opipljivi znak ljubavi.

"Franjo idi, popravi moju kuću koja se, kako vidiš, sva ruši!" Ovim riječima započinje putovanje koje je Franjo nastavio kroz cijeli život. *Bio je ganut neobičnim viđenjem, opazio je da je postao drugačiji nego što je bio kad je unišao... Bio je spreman poslušati, posvema se ohrabrio da izvrši nalog. A jer je u sebi osjetio neizrecivu promjenu, koju sam nije mogao objasniti, dobro je o tome šutjeti. Od tada je svetu dušu prožimalo suosjećanje s Propetim i, kako se može pobožno naslućivati, u njegovo su srce, iako još ne u tijelo, dublje utisnuti znaci časne muke... Stoga mu se od onoga časa rastapala duša, otkako joj je Ljubljani progovorio. Nešto kasnije se ljubav srca očitovala po ranama tijela.* (Cel2, 6)

Franju je taj poziv posve usmjerio na Krista, doveo ga je do jedinstva sa samim Gospodinom u tolikoj mjeri, iznutra i izvana, da je postao živa slika Raspetoga. Promatrajući Onoga koji mu je bio dostatan, Franjo je crpio radost i snagu, a križ mu je bila knjiga života iz koje je čitao krjepost i ljubav.

Zasigurno svatko od nas dobro pamti svoj susret s Gospodinom. Onaj trenutak kad nas je Gospodin dotaknuo i na različite načine pozvao da ga slijedimo, ostaje trajano u našim srcima. Franjo se također dobro sjeća svoga poziva. Bio je dobro svjestan da ga Raspeti poziva na radost života s njime. Taj Isusov slatki zov bio mu je vječni smjer kretanja.

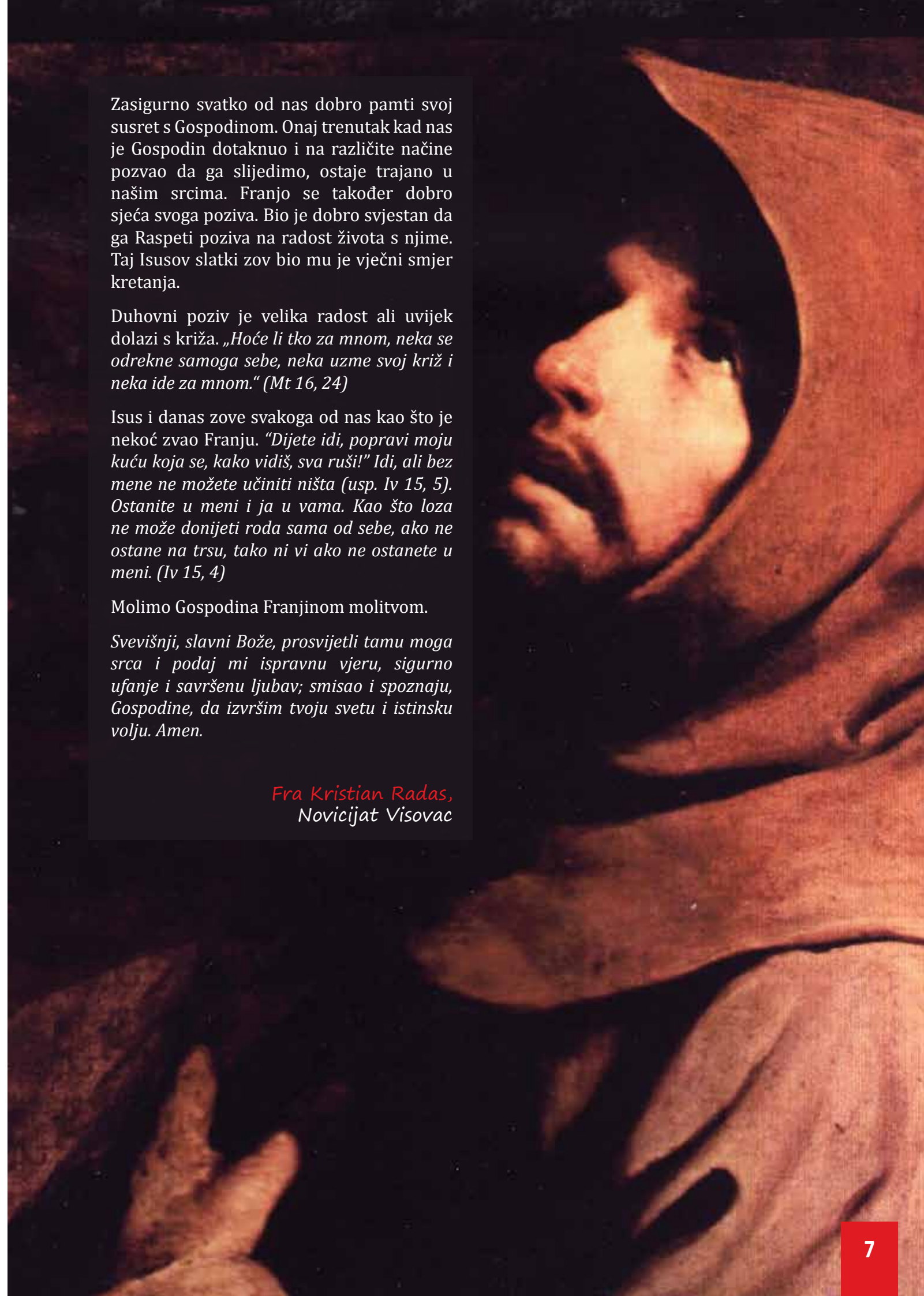
Duhovni poziv je velika radost ali uvijek dolazi s križa. *„Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka uzme svoj križ i neka ide za mnom.“* (Mt 16, 24)

Isus i danas zove svakoga od nas kao što je nekoć zvao Franju. *"Dijete idi, popravi moju kuću koja se, kako vidiš, sva ruši!"* Idi, ali bez mene ne možete učiniti ništa (usp. Iv 15, 5). *Ostanite u meni i ja u vama. Kao što loza ne može donijeti roda sama od sebe, ako ne oстане na trsu, tako ni vi ako ne ostanete u meni.* (Iv 15, 4)

Molimo Gospodina Franjinom molitvom.

Svevišnji, slavni Bože, prosvijetli tamu moga srca i podaj mi ispravnu vjeru, sigurno ufanje i savršenu ljubav; smisao i spoznaju, Gospodine, da izvršim tvoju svetu i istinsku volju. Amen.

*Fra Kristian Radas,
Novicijat Visovac*

Susret franjevačkih novaka Južnoslavenske konferencije – Slovenija 2011.

Nazarje – Sveta Gora, 22. – 25. rujna 2011.

Sudionici susreta:

Novicijat Livno – Gorica (BiH), Novicijat Trsat (HR), Novicijat Visovac (HR), Novicijat Humac (BiH), Novicijat Sveta Gora (SLO; organizator)

Četvrtak, 22. 9. 2011.

Nakon svete mise i zajutarka, u 8 sati krenuli smo s Visovca na put u Sloveniju, točnije do Nazarja. Stigli smo sretno u 15.30 sati na odredište. Pošto smo stigli prvi, smjestili smo se i čekali dok dođu ostali novaci i njihovi odgojitelji. U međuvremenu nam je gvardijan fra Damijan pokazao samostan. U 18 sati molili smo večernju (novaci sa Trsata, Humca, Livna, Svete Gore i mi s Visovca) s klarisama čija se kuća nalazi u blizini samostana. Potom smo imali večeru i zajedničko druženje i upoznavanje.

Petak, 23. 9. 2011.

Dan smo započeli molitvom Jutarnje u 6 i 30. Nakon doručka krenuli smo na cjelodnevni izlet. Najprije smo pogledali jezera Bohinj (najveće slovensko jezero) i Bled. Nakon što su nas domaćini počastili *bledskom kremšnitom* krenuli smo u Brezje, najveće slovensko Marijansko svetište. Tu smo imali svetu misu koju je predslavio gvardijan samostana na Svetoj Gori, fra Bogdan Knavs. Nakon objeda krenuli smo prema Ljubljani. Prvo je odredište bio franjevački samostan i crkva sv. Franje, a zatim smo razgledali samostan i pastoralni centar sv. Ante u Ljubljani. Tu se nalazi i postulatura. Nakon toga smo se žičarom popeli na vidikovac kako bismo dobili panoramski pogled na Ljubljanu. Već se spustila večer pa je došlo i vrijeme za večeru koja je bila kod bogoslova na Tromostovju. Nakon večere razgledali smo crkvu Navještenja Gospodinova i krenuli prema Nazarju gdje smo bili smješteni sve dane putovanja.

Subota, 24. 9. 2011.

Nakon svete mise i zajutarka svaki je novicijat ukratko predstavio povijest vlastitog samostana i život zajednice. Predstavljen je i novi broj lista *Novicijat*. Potom smo krenuli u Velenje gdje smo posjetili Muzej rudarstva Slovenije, koji se nalazi na dubini od 180 m. Fotografiranje nije bilo dopušteno, a nosili smo i zaštitna odijela i kacige. Rudnik je još uvijek u pogonu te na dan iskopaju od 18 do 24 tisuće tona ugljena. Službu čitanja molili smo u crkvi sv. Mihovila u Velenju. Nakon toga vratili smo se u Nazarje te nakon objeda igrali nogomet. Pobjednici su bili novaci s Trsata. Molitva Večernje i večera bili su također u Nazarju.

Nedjelja, 25. 9. 2011.

Nakon jutarnje molitve i zajutarka zaputili smo se prema Svetoj Gori gdje se nalazi novicijat provincije sv. Križa. Tu smo slavili svetu misu koju je predvodio provincijal provincije sv. Križa fra Stane Zore. Tada smo svi zajedno krenuli na objed nakon čega je uslijedio oproštaj i rastanak. Na Visovac smo se vratili oko 22 sata.

Fra Jerko Kolovrat,
Novicijat Visovac

“Stopama sv. Franje Asiškog”

Hodočašće novaka Južnoslavenske konferencije
franjevačkih provincija u Asiz

I ove godine, od 9. do 16. travnja 2012., novicijatu Bosne Srebrene pripala je čast organizirati tradicionalno hodočašće novaka Južnoslavenske konferencije franjevačkih provincija u Asiz. „Stopama svetog Franje Asiškog“ zaputili su se meštari, domeštari i novaci iz Livna, s Humca, s Visovca, s Trsata, sa Svete Gore i dva novaka trećoredca s mešтром s Krka. Ukupno trideset i šest hodočasnika. Svakoga dana po jedan novicijat animirao je molitvene točke (sv. misa, krunica i časoslov).

Ponedjeljak, 9. travnja

Najprije su se bosanski novaci s meštrima fra Markom Ešegovićem i fra Franjom Vrgočem i hercegovački novaci s mešтром fra Slavkom Soldom sastali na **Visovcu** s novacima splitske Franjevačke provincije. Na otočiću ih je dočekaio i dobrodošlicu im zaželio visovački meštar fra Jure Jurić-Šimunović sa svojim novacima. Zatim su zajedno posjetili crkvu, muzej i lapidarij, nakon čega su domaćini priredili obilan objed. Nakon objeda sva tri novicijata zaputili su se svojim kombijima u Rijeku, na Trsat. Na **Trsatu** su im bili domaćini meštari fra Zoran Bibić i fra Kruno Kolarić sa svojim novacima zagrebačke Franjevačke provincije koji su ih proveli kroz samostan i svetište Gospe Trsatske. Poslije večere meštari i novaci mogli su uživati u šetnji samostanskim dvorištem i svetištem, nakon čega su pošli na počinak kako bi ujutro odmorni mogli nastaviti putovanje.

Utorak, 10. travnja

Rano ujutro hodočašću su se pridružili trećoredci s mešтром fra Josom Živkovićem nakon čega su se svi zajedno uputili autobusom poduzeća „Brioni-Pula“ koji novake već dugi niz godina vozi u Asiz. U putu, na autocesti

nedaleko od Trsta pridružili su nam se i Slovenci iz novicijata sa Svete Gore, domeštar fra Bogdan Knavs i novak fra Benedikt Dejan Emberšič koji je prije bio dijecezanski svećenik. Sada, kada smo se kompletirali, svi smo imali u rukama brošuru „Stopama sv. Franje“ tiskanu u povodu ovog našeg putovanja. Kao prošle, tako i ove novicijatske godine brošuru je priredio za tisak i tiskao livanjski novicijat. No, ovaj put pored brošure, zahvaljujući novacima fra Ivanku Martinoviću i fra Silviju Zlatareviću, u autobusu smo prije posjeta pojedinom mjestu mogli pogledati i video prezentaciju o njemu.

Neposredno prije Venecije odvojili smo nešto vremena za zajutak, a onda nastavili put od Padove preko Ferrare, Bologne, Cesene i Perugia do Asiza. U **Asizu** su nas u svome samostanu koji se nalazi tik uz Porcijunkulu, ugostile *Suore Francescane Missionarie di Maria* (Sestre franjevke Marijine misionarke). Pošto smo se smjestili i malo odmorili, krenuli smo u razgledavanje svetišta sv. Damjana.

U **Sv. Damjana** smo slavili svetu misu koju je preslavio fra Bogdan Knavs. Sveti Franjo je 1205. godine prvi put stupio u crkvu sv. Damjana gdje je u molitvenom zanosu s velikoga bizantskog križa čuo poziv *Ne vidiš li, Franjo, da mi se ruši kuća? Zato pođi i popravi je!* Na što je Franjo odgovorio: *Drage volje ću to učiniti, Gospodine!* Franjo se početkom 1225. vratio u Sv. Damjan, noseći na tijelu Isusove rane. U tom vremenu je napisao nekoliko kitica *Pjesme stvorova* ili *Pjesme brata sunca* i pjesmu utješnicu klarisama. Po povratku iz Svetog Damjana uputili smo se u Porcijunkulu na večernju molitvu na talijanskome jeziku koja se najvećim dijelom pjeva.

Srijeda, 11. travnja

Nakon zajutarka društvo se zaputilo u Reatinsku dolinu. Prije napuštanja Asiza i ulaska na autocestu svratili smo u **Rivotorto**, mjesto u kojemu je bilo prvo Franjino boravište i boravište njegove braće.

Odatle smo nastavili put u **Greccio**, mjesto u koje je Franjo prvi put stigao 1217. godine. U Grecciu je Franjo napravio prve jaslce na svijetu. U samostanu se nalazi spavaonica i crkva sv. Bonaventure, na koju se nastavlja oratorij sv. Franje. Na terasi u blizini šume nalazi se špilja blaženoga Ivana iz Parme uz koju je i ćelija sv. Franje u kojoj je molio i razmatrao. Uz gradnju samostana u Grecciu je vezana legenda koja kaže da Franjo u početku nije prihvaćao gradnju samostana zbog troškova. Na kraju je ipak prihvatio, pod uvjetom da eremitorij bude udaljen od mjesta za razdaljinu koliko je kad se baci kamen. Legenda dalje kaže da su zamolili jedno dijete da baci kamen što dalje. Na iznenađenje svih kamen je odletio na stijenu koja je bila udaljena dva do tri kilometra. U Grecciu se danas nalazi i muzej jaslca iz cijeloga svijeta. Svetu je misu u ovom svetištu predslavio naš meštar fra Marko, a propovijedao je meštar fra Joso.

Iz Greccia smo se zaputili u **Fonte Colombo** u kojemu je Franjo po Božjem nadahnuću nakon četrdeset dana posta i molitve napisao Pravilo. Pravilo je 1223. potvrdio papa Honorije III. i zbog toga se Fonte Colombo još naziva i „franjevački Sinaj“. Franjo je posljednji put u Fonte Colombo došao na nagovor kardinala Hugolina i brata Ilije kako bi operirao oči.

Prvo je poslijepodnevno odredište bila **La Foresta** u kojoj danas borave članovi zajednice „Mondo X“ koji se liječe od raznih vrsta ovisnosti (droga, alkohol, kocka, manjak identiteta...). Dvojica mladića ove zajednice svjedočili su nam o svome životu i radu u zajednici. Također su spomenuli da je Franjo u La Foresti napisao nekoliko kitica *Pjesme brata sunca* te ispričali događaj iz Franjina života vezan uz ovaj samostan koji se zove „čudo s grožđem“.

Iz La Foreste, ometani kišom, nastavili smo put i stigli u također kišoviti **Poggio Bustone**. U ovom mjestu i okolici Franjo i braća bili su dobro prihvaćeni pa nije teško razumjeti zašto je Franjo mještane pozdravljao sa: *Dobar dan, dobri ljudi!* U međuvremenu, dok smo obilazili svetište razgledajući gornji i donji eremitorij te špilju otkrivenja, vjetar je rastjerao oblake tako da nam se pružio prekrasan pogled na suncem obasjanu Reatinsku dolinu.

Četvrtak, 12. travnja

Nakon jutarnje molitve i zajutarka braća novaci i meštari zaputali su se na svetu misu u **Porcijunkulu**. Svetu je misu predslavio livanjski domeštar fra Franjo, dok su novaci predvodili pjevanje na latinskome jeziku. Vrijeme iza mise smo iskoristili za osobnu molitvu, razgledavanje svetišta i posjet muzeju i suvenirnici. Porcijunkula je u Franjino vrijeme bila trošna crkva posvećena Djevici Mariji Majci Božjoj. Tu crkvicu je Franjo obnovio i toliko zavolio da je zamolio Papu za privilegij oprosta, tzv. *porcijunkulski oprost*, što je Papa odobrio 1216. godine. Danas tu crkvicu okružuje bazilika Gospe od Anđela koja je više puta stradala u potresu i svaki put lijepo obnovljena. Porcijunkula je također prvo prebivalište braće i mjesto na kojemu se održavao *kapitul na rogožinama*, a uz nju je i *kapela transitusa*, mjesto gdje je Franjo završio svoj ovozemni život.

Popodne smo organizirano krenuli (taxi-kombijima, jer je velikim autobusima zabranjen pristup) u **samotište Carceri** koje se nalazi na padinama gore Subasia iznad Asiza. Samostan je u XV. stoljeću preuređio Bernardin Sienski, a današnji oblik dobio je krajem XVI. i početkom XVII. stoljeća. Samostan je izdubljen u stijeni i svojom jednostavnošću govori mnogo o početnim franjevačkim idealima. Nakon razgledavanja ovog samotišta i molitve u tišini pješice smo se spustili do sv. Damjana na večernju molitvu koja vjerujem nikoga nije ostavila ravnodušnim. Uz molitvu je bilo i klanjanje pred Presvetim Oltarskim Sakramentom praćeno meditativnom glazbom i pjesmom.

Petak, 13. travnja

Ovaj dan je pridržan za **Sacro Convento**, svetište sa dvije bazilike (jednom iznad druge) u kojemu se u kripti donje bazilike nalazi grob sv. Franje. Uokolo su grobovi prve braće Rufina, Anđela, Masea i Leona, a u blizini je i grob s posmrtnim ostatcima blažene Jakobe de Settesolis.

Došavši pred svetište zajedno smo se fotografirali – za uspomenu! Zatim smo u kapelici mira (Capella della Pace) slavili svetu misu koju je predslavio meštar fra Jure. Vrijeme poslije svete mise, uz stručno vodstvo fratra iz samostana, proveli smo u razgledavanju samostana i njegovih znamenitosti. Kasnije

je svatko osobno mogao razgledati ostale asiške znamenitosti, kao što su: Chiesa Nuova (Franjina rodna kuća), bazilika sv. Klare (s njezinim grobom), crkva sv. Rufina i Santa Maria Maggiore (prvo biskupsko sjedište) itd. Tko nije uspio sve pogledati priepodne, mogao se popodne ponovno vratiti u obilazak.

Subota, 14. travnja

Došao je i dan oproštaja od Franjina Asiza. Nakon molitve i zajutarka lijepo smo se pozdravili sa sestrama i zahvalili im se na gostoprimstvu te krenuli sjevernije, prema **La Verni**. La Vernu je, kao prikladnu goru za pobožnost, svetom Franji darovao bogati plemić iz Toscanne, gospodin Orlando de Chiusi iz Casentina.

Na La Vernu smo stigli prije ručka tako da smo imali dovoljno vremena za razgledavanje svetišta. Sa samostanskom smo zajednicom zajedno objedovali, a u 15 sati zajedno smo izmolili molitvu srednjeg časa te iz bazilike u procesiji krenuli do kapele Stigmata. Ovoj pobožnosti koja čuva spomen na rane sv. Franje svakodnevno sudjeluje i veći broj vjernika-hodočasnika. Tako je bilo i ovaj put. Nakon pobožnosti ostali smo u kapeli i slavili svetu misu koju je predvodio fra Slavko. Poslije večere sa samostanskom zajednicom organizirano je zajedničko druženje s novacima koji borave na La Verni jer je ovdje kuća novicijata Toskanske

franjevačke provincije. Doduše, u nedostatku vlastitih zvanja, provincija novicijat održava prvenstveno zahvaljujući novacima iz Kustodije Svete Zemlje.

Nedjelja, 15. travnja

Nakon zajutarka u restoranu za hodočasnike krenuli smo dalje na sjever, prema Padovi. U Padovi smo prvo posjetili baziliku omiljenog pučkog sveca Ante Padovanskoga. Zatim smo se uputili u svetište sv. Leopolda Mandića (nekih dvadesetak minuta pješice) u kojemu smo slavili svetu misu koju je predslavio fra Zoran. Poslije svete mise oprostili smo se od fra Bogdana i njegova novaka fra Benedikta te napustili kišovitu Padovu i krenuli prema Hrvatskoj, na Trsat. Ovdje smo se oprostili i od meštara i braće trećoredaca, dok smo mi (novaci s Visovca, Livna i Humca) tu prenoćili, a ujutro, nakon jutarnje molitve i zajutarka, pozdravili smo se s domaćinima i uputili ka svojim novicijatima.

To je ujedno bio kraj ovoga nezaboravnoga hodočašća. Premda su vremenske prilike bile nepredvidive, ipak nisu uspjele omesti mladenački duh mladih fratara koji su u ovoj prigodi izblize upoznali život svoga utemeljitelja. Na ovom putovanju zahvalni smo provincijalima Južnoslavenske konferencije provincijalnih ministara i svima koji su pridonijeli uspjehu ovog hoda „Stopama svetoga Franje“!

*fra Mario Dadić,
Novicijat Livno*

NOVICIJAT HUMAC

*Novicijat Hercegovačke franjevačke provincije
uznesenja BDM*

Novicijat 2011./2012.

Često čujemo kako ljudi govore da su prijašnja vremena bila lakša i bolja, ali i u književnim djelima iz prošlosti govori se o dobrim starim vremenima i o nevaljalosti „sadašnjeg“ načina življenja, ophođenja i djelovanja. Vjerojatno je da su sva vremena jednako teška, samo s drugačijim poteškoćama. Prilično sam siguran da Franjinoj prvoj braći nije bilo mnogo lakše postati franjevcima nego što je to jednom današnjem mladiću. Poteškoće su možda različite, ali ne bih se usudio reći da je razlika drastična, jer kako u onim vremenima, tako i danas Gospodin poziva one koji su spremni *ostaviti sve, uzeti svoj križ i ići za njim*. Tako je pozvao i nas šestoricu. Naša imena su: fra Jure Barišić iz Šuice, fra Ante Jelavić iz Bregenza (Austrija), fra Robert Kavelj iz Chicaga (SAD), fra Robert Pejičić iz Mostara, fra Jozo Hrkać iz Širokog Brijega i fra Vinko Šarac iz Duvna.

Franjevački smo habit obukli 17. 7. 2011. godine u samostanskoj crkvi na Širokom Brijegu. Nakon oblačenja došli smo u kuću novicijata u samostanu na Humcu kraj Ljubuškog te smo ovu godinu dana proveli pod vodstvom meštara fra Slavke Solde i fra Drage Vujevića, „učeci“ franjevaštvo u društvu i uz pomoć dvadeset jednog brata koji, osim nas osmorice, žive i rade u ovom samostanu.

Uz molitvu, razmišljanje, igru i rad u vrtu često smo posjećivali obližnje Gospino svetište - Međugorje, u kojem smo proveli najintenzivnije trenutke molitve. Osobito nam je lijepo iskustvo bilo terensko učenje povijesti provincije: obilazili smo samostane i braća su nas svagdje ugodno dočekivala i pružala nam uvid u ljepotu svih poslova u ostvarivanju franjevačke karizme na području naše provincije.

Crtice iz povijesti franjevstva u Hercegovini

Prvi su franjevci stalno boravili na području današnje Hercegovine već 1339., a do pada ovih krajeva pod tursku vlast 1482. imali su nekoliko samostana, no četrdeset godina nakon osvajanja nije ostao nijedan. Fratri su kroz idućih četristo godina, često progonjeni i ubijani, skrivajući se po spiljama i brdima, uspjeli očuvati kršćanstvo ovih prostora.

U Hercegovini nije bilo nijednoga samostana ni stalne kuće do 1849., kada je, nakon što je nastala Hercegovačka franjevačka kustodija, dovršen samostan na Širokom Brijegu. 1876. sagrađena je kuća na Humcu, u kojoj je smješteno sjemenište i novicijat. Provincija je službeno uspostavljena 1892., a nedugo nakon toga, kako se broj braće velikom brzinom povećavao, grade se samostani u Mostaru, Tomislavgradu i Konjicu.

Poseban dio naše povijesti je Drugi svjetski rat, u kojem su partizani šezdeset šestoricu naše braće nemilosrdno pobili, ali njihova žrtva, uz Božju pomoć, nikada ne će biti zaboravljena, jer su svojim svjedočenjem i krvlju dodatno učvrstili poslanje provincije – ta „krv mučenika sjeme je novih kršćana“ i, očito, franjevac.

Kratka povijest novicijata

Novicijat hercegovačkih franjevac se, nakon osnutka kustodije, nalazio u samostanu na Širokom Brijegu, ali premješten je, po izgradnji kuće 1876. na Humac, gdje se, s nekoliko prijekida, nalazi već 130 godina. U ovom samostanu svoje prve franjevačke korake učinila je većina naše braće i svi rado dolaze posjetiti nas, kao što se i mi nadamo posjećivanju budućih naraštaja hercegovačkih fratara.

Zavjeti

Nakon obavljenih duhovnih vježbi u Slanom u rukama provincijala fra Ivana Sesara sva šestorica smo 8. 7. 2012. na Humcu zavjetovali na godinu dana „živjeti u poslušnosti, bez vlasništva i u čistoći po Pravilu svetoga Franje“. Molimo svemogućega Boga da nam pomogne održati riječ, iskoristiti njegove darove u službi bližnjima i uspjeti na putu kojim smo krenuli i molimo vas, braćo, da budete uz nas svojim molitvama.

Fra Vinko Šarac

NOVICIJAT KRK

Hrvatska provincija franjevac trećoredaca glagoljaša

Treći samostanski red sv. Franje

Toma Čelanski, prvi životopisac i suvremenik sv. Franje, piše: »Trčali su muševci, trčale žene, žurili klerici, hitali redovnici da vide i čuju čovjeka Božjeg koji im se pričinjao kao čovjek s drugoga svijeta... Potaknuti njegovim propovijedanjem, načinom života, Pravilom i naučavanjem obnavljali su se vjernici Crkve Kristove obaju spolova, a trostruka vojska onih koji se spasavaju donosila je pobjedu«. Sveti Franjo Asiški nadahnuo je svojim životom i propovijedanjem tri duhovne zajednice: prvi franjevački red koji danas ima tri grane, drugi red klarise te treći red koji se dijeli na samostanske redovničke zajednice i na bratstva franjevačkog svjetovnog reda.

Mnogi svjetovnjaci, muševci i žene, počeli su živjeti po nadahnuću sv. Franje, a ostali su u svijetu u svojim obiteljima i obavljali svakodnevne poslove. Neki između ovih članova Franjevačkog svjetovnoga reda već za života sv. Franje u težnji za još savršеним životom u duhu Evanđelja napuštaju svijet, povlače se i žive u »vlastitim kućama« - samostanima i polažu redovničke zavjete. Papa Nikola V. 1447. godine priznaje neke trećoredske samostanske zajednice kao red sa svećanim zavjetima, a Papa Leon X. dao je 1521. godine trećem samostanskom redu sv. Franje posebno Pravilo. Tako su nastali samostanski trećoredci sv. Franje.

Danas Red ima oko devet stotina braće koja žive, mole i pastoralno djeluju u četrnaest država u osam provincija (u Italiji asiška Provincija sv. Franje i Provincija sv. Joakima i Ane na Siciliji, Provincija sv. Jeronima u Hrvatskoj, Provincija Bezgrješnog Začeca u Španjolskoj, Provincija Presvetog Srca Isusova i Provincija Bezgrješnog Začeca u SAD-u, te dvije provincije u Indiji; Provincija sv. Tome i Provincija sv. Franje Asiškog, u pet Viceprovincija (u Južnoafričkoj Republici, Šri Lanki, Brazilu, Paragvaju i u Meksiku) i u dvije delegacije (u Švedskoj i Bangladešu). Sjedište je Reda »Generalna kurija« u Rimu.

Pravilo i život braće i sestara trećega samostanskog reda sv. Franje

Treći samostanski red, oni koji žive po »Pravilu i životu braće i sestara trećeg samostanskog reda sv. Franje« ima tridesetak muških zajednica (redova) i preko četiri stotine ženskih redovničkih zajednica (kongregacija) s velikim mnoštvom redovnika i redovnica. Za obnovljeno »Pravilo i život...« u odobrenju Svete Stolice, 8. prosinca 1982. godine, piše: »Zahvaćeni primjerom svetoga Franje Asiškoga, članovi Trećega samostanskog reda nastoje slijediti samoga Isusa Krista, živeći u bratskoj i sestrinskoj zajednici, javnim zavjetima prihvaćaju održavanje evanđeoskih savjeta poslušnosti, siromaštva i čistoće te se predaju različitim oblicima apostolskog djelovanja. Da bi što savršениje ostvarili svoje životno usmjerenje, trajno se utječu molitvi, gaje među sobom istinsku ljubav i žive u pravou pokori kršćanskog odricanja«.

Franjevci trećoredci na području Hrvatske

U Dalmaciji su franjevci trećoredci poznati, kako nam svjedoče dokumenti, vrlo rano. Godine 1251. u Zadru se spominju eremiti - sljedbenici sv. Franje, a početkom druge polovice 14. stoljeća u Splitu imamo prve sigurne arhivske vijesti o postojanju franjevac trećoredaca. Narod ih još zove »remete od pokore«, a u dokumentima je čest naziv »religiosi ilirici«, »de littera sclava« (hrvatski redovnici, fratri glagoljaši). Od samih početaka organizacije franjevci trećoredci pisali su glagoljicom i govorili staroslavenskim jezikom u službi Božjoj i od tada do najnovijih dana nose naziv »GLAGOLJAŠI«. Razvoj i život fratara jasnije možemo pratiti od 1439. Te je godine ustanovljen samostan sv. Ivana izvan Zadra, a zatim počinje snažno širenje zajednice prema sjevernoj Dalmaciji,

otocima Hrvatskog primorja i Istri. Hrvatsku trećoredsku zajednicu proglasio je, službeno potvrdio Provinciju, Siksto IV. godine 1473. samostalnom dajući joj pravo na izbor vlastitih poglavara. Za prvih trideset godina osnovano je sedam samostana od Šibenika do Kopra, a u sljedećih 50 godina osnovano je još sedam samostana, tako da sredinom 16. stoljeća franjevci trećoredci imaju 14 samostana. 1602. godine Provincija se ujedinjuje s talijanskom kongregacijom samostanskih trećoredaca sv. Franje. Zajednica je početkom 19. stoljeća izgubila samostane u Vižinadi, Novigradu i Kopru u Istri, a još su zatvoreni samostani u Osoru, Porozini i Rabu. Preostali samostani oskudijevali su brojem redovnika, da bi broj braće osjetno porastao u drugoj polovici 19. stoljeća.

Gubitkom samostana u priobalnom dijelu Hrvatske zajednica otvara dvadesetih godina 20. stoljeća nove samostane na jugu i u unutrašnjosti Hrvatske: samostan sv. Ante u Herceg Novom 1899., sv. Franje Ksaverskoga u Zagrebu 1923., sv. Josipa u Splitu 1938. te samostan Krista Kralja u Ogulinu 1937. U drugoj polovici 20. stoljeća zajednica se angažira u pastoralnom radu preuzimanjem novih župa i otvaranjem novih samostana: samostan i župa sv. Josipa Radnika u Belišću 1966., samostan i župa sv. Franje na Pehlinu u Rijeci 1976., župa sv. Benedikta u Kloštru Podravskom 1974., samostan i župa sv. Leonarda u Kotarima kod Samobora 1965., župa Bl. Alojzije Stepinca u Ogulinu. Redovnici su bili župnici i kapelani na župama u raznim biskupijama: u Salima i Brbinju na Dugom otoku, u Bibinjama i u Tounju. Tridesetih godina prošlog stoljeća nekoliko redovnika svećenika pastoralno je djelovalo do pred kraj stoljeća u Americi. Šezdesetih godina desetak svećenika redovnika prihvatilo je rad u hrvatskim misijama u Europi skrbeći o našim iseljenicima. Vodili smo Hrvatsku katoličku misiju u Wollogongu te misiju u Peru. Provincija je uz manje i veće poteškoće uspjela opstati i održati se sve do danas.

Današnje stanje Hrvatske Provincije franjevac trećoredaca i apostolski rad

Naša provincija u Hrvatskoj ima danas šezdeset sedmorice svećano zavjetovane braće, dva bogoslova s privremenim zavjetima, dva novaka, sedam sjemeništara i tri postulanta. Braća žive i djeluju u petnaest samostana: u Zagrebu, Odri pored Zagreba, Kotarima nad Samoborom, Belišću, Ogulinu, na otoku Krku u Portu, na Glavotoku i u gradu Krku, u Martinšćici na Cresu, u Rijeci, u Zadru u dva samostana, na Školjiću kod otoka Ugljana, na Zaglavu na Dugom otoku, te u Splitu i na jedanaest župa: Gračani i Ksaver u Zagrebu, Belišće, Kloštar Podravski, Kotari, Ogulin, Zadar, Zaglav, Rijeka i Martinšćica na Cresu. U Njemačkoj nalazi se komesarijat naše provincije s jednim redovnikom u Hrvatskoj katoličkoj misiji, jednim na njemačkoj župi i kod časnih sestara, te bolničkim kapelanom u SAD-u.

Braća djeluju u župskom pastoralu i u mnogim oblicima apostolata: sakrament pomirenja, briga za starije i nemoćne, vjeronauk u školama, vojni kapelani, duhovni asistenti bratstava Franjevačkog svjetovnog reda, duhovnici i voditelji duhovnih vježbi i obnova, profesori u gimnazijama i na učilištima...

Glagoljica i staroslavenski jezik u uporabi provincije Franjevac trećoredaca glagoljaša

Staroslavenski jezik i glagoljično pismo na područje današnje Hrvatske sredinom 9. stoljeća donijela su slavenska braća Ćiril i Metod. Autorom se smatra sv. Ćiril, redovnik iz Soluna. Na našim prostorima glagoljalo se sve do 19. stoljeća, iako su već u 16. stoljeću bili potiskivani od latiničnog pisma i latinskog jezika.

Uz franjevence trećoredce čuvarima i korisnicima staroslavenskoga jezika i glagoljskog pisma drže se, u prvom redu, benediktinci glagoljaši koji su u svojim samostanima duž jadranske obale i u Slavoniji pisali glagoljicom, a bogoslužje slavili na staroslavenskom jeziku, te „popovi glagoljaši“, učitelji i prosvjetitelji hrvatskog naroda. I upravo je glagoljica poslužila svojoj svrsi radi koje je ustanovljena: da jedan narod ujedini u jednoj vjeri, jednoj kulturi i jednom jeziku.

Od samih početaka organizacije franjevci trećoredci upotrebljavali su glagoljicu i staroslavenski jezik u bogoslužju, u svagdanjem ophođenju i životu, te u administraciji. Glagoljicom su pisane liturgijske knjige: misali, brevijari, lekcionari... i ostale »nabožne« knjige od kojih je sačuvano više tzv. zbornika: Klimantovićev, Ivančićev... Sve samostanske knjige, kao što su knjige izgovorenih misa »Mišni libri«, knjige zakupa i dugova »Liveli«, knjige primitaka i izdataka »Datja i Prijatja« pisane su uvijek glagoljicom, od najstarijih vremena pa sve do 1841. Tada su godinu dana knjige vođene na talijanskom jeziku, a od 1842. vode se na hrvatskom jeziku latinicom. Čuvanjem i njegovanjem staroslavenskog bogoslužja, u svezi s time i njegovanjem glagoljske pismenosti, dali su trećoredci sasvim osobiti doprinos hrvatskoj kulturi. Povijest pamti istaknutije članove Provincije kao njegovatelje i učitelje staroslavenskoga jezika i glagoljskoga pisma: fra Blaža Šibenčanina, fra Mateja Mastilića zvanog Bošnjak, fra Antuna Vukušića, fra Šimuna Klimantovića, fra Stjepana Belića, fra Antuna Juranića, fra Benedikta Mihaljevića, fra Dragutina Antuna Parčića, fra Stjepana Ivančića..., te »glagoljaše« novijega vremena: fra Leonarda Josipa Tandarića, fra Marka Jupundžića, fra Anđelka Badurinu, fra Petra Runju, fra Petra Bašića, fra Kristijana Kuhara...

Novicijat franjevac trećoredaca

Novicijatom se započinje »život u Redu« a u našoj Provinciji često se mijenjala kuća novicijata zbog povijesnih i praktičnih okolnosti. Kuće novicijata bile su u samostanima na Glavotoku, Školjiću, Krku, Zadru, Zagrebu, Splitu, a od 2001. do danas novicijat je u samostanu sv.

Franje Asiškoga u Krku. Ovaj drevni samostan i samostanska crkva potječu iz razdoblja samih franjevačkih početaka i spominju se u drugoj polovici 13. stoljeća. Samostan je pripadao franjevcima konventualcima, a franjevcima trećoredcima predan je 1783. godine. Samostan je ispovjedaonica otoka Krka. U naše vrijeme obnovljeni su i samostan i crkva pa se ističu ljepotom i kao da su na trajnoj izložbi na sjevernim gradskim zidinama. Danas u samostanu živi sedam redovnika svećenika i dvojica novaka.

Ove su godine u naš novicijat ušla dvojica novaka: fra Jurica Galić iz Požege, koji je kao postulant završio teološke studije i diplomirao na Teologiji u Rijeci, i fra Dario Mican iz Bugojna, sjemeništara naše Provincije. Učitelj novaka je fra Joso Živković iz Kostrča, Bosanska Posavina.

Evo nekoliko crtica iz novicijskog života i rada:

U vremenu novicijata, koje je nama mladim redovnicima početak redovničkoga života, pokušavamo se, uz našu subraću, suživjeti sa životom u redovničkoj zajednici, te osobno izgrađivati u redovitom novicijskom programu, molitvenom životu i u prigodnim susretima i događanjima. Pod vodstvom magistra fra Jose proučavamo teme koje su vezane uz formaciju u novicijatu: Sveto pismo, liturgija i liturgijska duhovnost, franjevaštvo i franjevačka duhovnost, časoslov i drugi molitveni oblici, Pravilo, Ustanove, generalni i provincijski statuti, liturgijsko pjevanje, te glagoljica. Fra Petar Runje poučava nas o povijesti redovništva u Crkvi, te povijesti našega Reda i Provincije. Gosti predavači u tri su navrata držali seminare i osvježavali nas svojim predavanjima. Samostalno pišemo radove, proučavamo teme te ih kreativno izlažemo i zajednički o njima razgovaramo. Aktivno sudjelujemo u životu Krčke biskupije (poslužitelji kod oltara na svečanim misama u krčkoj katedrali kojima predsjedava krčki biskup, na duhovnim obnovama i rekolekcijama u ordinarijatu, hodočašću Krčke biskupije na Trsat, na susretima mladih Krčke biskupije...), u provincijskim događanjima (seminari za trajni odgoj, duhovne vježbe i obnove, Sabor Provincije, na obljetnicama, te samostanskim i župskim slavljinama...), pa i u ponekim zbivanjima u Hrvatskoj (Pastoralno teološki tjedan u Zagrebu, Zborovanje mladih u Sisku...).

Uz redovite obveze i zaduženja oko lijepog izgleda samostana i okoliša vrtlarimo i bavimo se cvjećarstvom. U Krku je i novicijat otaca karmelićana s kojima surađujemo u nastavnom programu, športskim aktivnostima i izletima.

Prema Statutu provincije koji u čl. 12 kaže: »U svim razdobljima redovne formacije posebnu brigu treba posvetiti našoj franjevačkoj trećoredskoj duhovnosti. To se posebno odnosi na poznavanje života i duha sv. Franje te na tradicionalne vrednote trećoredske karizme (pokornišтво i djela milosrđa) te glagoljaštvo kao dio našeg identiteta i našeg iskustva evandeoske inkulturacije« i mi smo se u novicijatu, pod vodstvom našega subrata fra Kristijana Kuhara, koji je djelatnik Staroslavenskoga instituta u Zagrebu, u dva seminarska ciklusa teorijski i praktično upoznali sa staroslavenskim jezikom i glagoljskom baštinom. Fra Kristijan je predavanjima, prezentacijama, radionicama i susretom s glagoljskim pisanim i tiskanim spomenicima iz knjižnice i pismohrane ovoga samostana otvorio novacima vrata za ulazak u kulturnu i vjersku baštinu te u »radu na terenu« osnažio ponos što smo »glagoljaši«. Posjetili smo Baščansku stazu glagoljice, koja sadrži 34 spomenika s pojedinačnim glagoljičkim slovima i proteže se od vidikovca Treskavac do grada Baške, crkvicu sv. Lucije u Jurandvoru, te u Svetištu Majke Božje Goričke, koje potječe iz 11. stoljeća, slavili smo sv. misu na staroslavenskom jeziku.

(»Krak je otok iznimno bogate povijesne i glagoljaške tradicije. Najvažnija i neizostavna postaja pri obilasku otoka svakako je nekadašnja opatija sv. Lucije u Jurandvoru. Prije devet stoljeća na tom je mjestu nastao rijedak biser hrvatske kulture i pismenosti – Baščanska ploča. Baščanska ploča nacionalni je spomenik kulture hrvatskog naroda. Predstavlja glagoljski natpis, ispravu isklesanu u 13 redaka teksta koja govori o donaciji hrvatskog kralja Zvonimira (1075.-1089.) crkvi sv. Lucije u Jurandvoru, gdje je Baščanska ploča pronađena umetnuta u crkveni pločnik.«),

Pozdravljamo sve čitatelje lista »Novicijat« Franjinim pozdravom: Mir i dobro.

Fra Dario i fra Jurica

NOVICIJAT LIVNO

Novicijatska godina 2011./12.

Nastupi u župama

Novaci Franjevačke provincije Bosne Srebrene u novicijatskoj godini 2011./12. imali su priliku više puta nastupiti u bosanskim franjevačkim župama. Nastupi su se sastojali od glazbenog animiranja svete mise i promicanja duhovnih zvanja. Nakon nastupa novaci su se susretali s mladima kojima su rado svjedočili ljepotu franjevačkog redovničkog života. Ovdje donosim kronološki prikaz nastupa.

U četvrtak, 8. rujna 2011. godine svečano je **proslavljen patron župe Ljubunčić**, rođenje Blažene Djevice Marije u narodu poznato i kao Mala Gospa. Na večernjoj misi, koju je predvodio fra Anđelko Domazet, bio je blagoslov školaraca, ruksaka i školskog pribora. Svoj doprinos misnom slavlju dali su sviranjem i pjevanjem novaci Franjevačke provincije Bosne Srebrene s Gorice iz Livna kojima je ovo bio ujedno i prvi javni nastup.

U utorak 4. listopada 2011. godine u župi Bila kod Livna svečanom svetom misom u 11.00 sati **proslavljen** je patron župe **sv. Franjo Asiški**. Svetu misu predslavio je fra Josip Ikić, visoki gvardijan i profesor engleskog jezika na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom. Na večernjoj misi svoj doprinos proslavi patrona dali su i novaci s Gorice sviranjem i pjevanjem. Uoči proslave blagdana svetog Franje u samostanskoj crkvi na Gorici obilježen je spomen na preminuće svetoga Franje (**Transitus**). Svečanu svetom misu predslavio je meštar novaka fra Marko Ešegović koju je svojim pjevanjem uzveličao zbor, a posebno novaci koji su otpjevali pjesme *Salve sancte pater, O sanctissima anima*, psalam *Voce mea* i *molitvu vjernika*.

U **posjetu tuzlanskom samostanskom području**, koji je trajao od 29. listopada do 2. studenoga 2011. godine, novaci se najprije u filijalnoj crkvi sv. Ilije u Doknju uzveličali sveto misno slavlje sviranjem i pjevanjem, a nakon toga su bili na pučkoj svetoj misi u župnoj crkvi Uznesenja BD Marije u Breškama

gdje su također nastupili, a budući da je bila mlada nedjelja, na kraju svete mise predvodili su i klanjanje pred Presvetim Oltarskim Sakramentom. Navečer su posjetili tuzlanski samostan sv. Petra i Pavla gdje su također aktivno sudjelovali na svetoj misi na kojoj se pored vjernika okupilo i više desetaka tuzlanskih framaša. Na blagdan Svih Svetih novaci i meštar bili su na svetoj misi na groblju u Ljepunicama koje pripada župi Šikara. Tu su također svirali na svetoj misi koju je predslavio meštar fra Marko Ešegović. U srijedu, na Dušni dan novaci su posjetili župu sv. Ante Padovanskog u Drijeñi i župnika fra Marka Antića. Tu su također svojim sviranjem i pjevanjem uzveličali svetu misu na groblju u Drijeñi koju je predslavio meštar.

U nedjelju 4. prosinca novaci i meštar fra Marko Ešegović posjetili su na poziv župnika fra Ivana Lovrića župu Rođenja BDM u Ljubunčiću u povodu nadolazećeg **blagdana svetog Nikole**. Svetog Nikolu utjelovio je u kratkoj i zanimljivoj predstavi novak fra Silvio Zlatarević.

U nedjelju 11. prosinca 2011. godine novaci i meštar fra Marko Ešegović posjetili su na poziv župnika fra Tvrtka Vrdoljaka župu sv. Ante Padovanskog u Čukliću. **U Čukliću su nastupili** sviranjem, pjevanjem i čitanjem misnih čitanja na trima svetim misama.

U utorak 27. prosinca 2011. godine meštar fra Marko Ešegović i novaci krenuli su u **Podmilačje** na poziv župnika fra Zorana Mandića. Kako je uobičajeno u Podmilačju, ovaj dan – bez obzira na velike hladnoće – sv. misa je slavljena vani. Izrazito hladno vrijeme nije spriječilo velik broj vjernika da se okupi na svetoj misi. Svetu je misu predslavio meštar fra Marko dok su novaci animirali pjevanje, sviranje i čitanja.

U povodu sedamdesete **obljetnice osnutka Bosansko-hrvatske provincije Školskih sestara franjevki**, koja je obilježena na Gorici 28. travnja 2012. godine, novaci su svojim sviranjem i pjevanjem dali doprinos svetoj misi koju je predslavio meštar fra Marko.

Kulturni događaji

Novaci Franjevačke provincije Bosne Srebrene u novicijatskoj godini 2011./12. nazočili su brojnim kulturnim zbivanjima u gradu Livnu. U nekima su bili i sudionici.

U ponedjeljak, 26. rujna 2011. godine u Pastoralnom centru župe Livno potpredsjednici Matice hrvatske Stjepan Sučić i akademici dr. Ante Stamać i dr. Stjepan Damjanović održali su zanimljiva **predavanja o radu Matice hrvatske**. Uspoređivali su djelovanje Matice u povijesti i danas, te su pokazali od kolikog je značenja hrvatskom narodu. U svojim govorima posebno su se osvrtnali na ediciju „Stoljeća hrvatske književnosti“ koja svojom monumentalnošću plijeni pozornost javnosti.

U petak, 28. listopada 2011. upriličeno je **otvorenje stalnog arheološkog postava** u prostorijama Franjevačkog muzeja i galerije Gorica. Osim arheološkog tu je i likovni postav za koji su zaslužni likovni umjetnici Marko Rogošić i Miran Palčok. Izložba prezentira kulturnopovijesni kontinuitet Livna i šire okoline od prapovijesnih razdoblja do kasnoga srednjega vijeka. Čast otvorenja izložbe pripala je najzaslužnijemu za postojanje muzeja – fra Boni Vrdoljaku, koji je svojim entuzijazmom i osobitom ljubavlju prema povijesti učinio veliko djelo za livanjski kraj.

U subotu, 10. prosinca 2011. godine uoči treće nedjelje došašća (adventa) u samostanskoj crkvi svetih Petra i Pavla održan je **adventski koncert** na kojemu je nastupilo šest različitih livanjskih zborova. Domaćini ovog koncerta bili su gorički fratri na čelu s gvardijanom fra Anđelkom Barunom. Brojni su gosti do posljednjeg mjesta ispunili goričku crkvu. Na koncertu su nastupili: Samostanski zbor Gorica, Veliki župni zbor, Dvoglasni ženski zbor, VIS „Novicijat“, glazbena sekcija Frame i Dječji zbor. Na ovom koncertu novaci su najprije izveli gregorijanski koral *Nebesa odozgor rosite* uz orguljašku podršku profesorice Mirele Bralo koja ih je i spremala za ovaj koncert. Potom su izveli uz klavijature, gitaru i kontrabas u vlastitom aranžmanu pjesmu *Padaj s neba*.

20. travnja 2012. godine znatan broj zainteresiranih Livnjaka okupio se u Franjevačkom muzeju i galeriji Gorica Livno u kojemu su u povodu 20. obljetnice obrane Livna **izloženi oružje i vojna oprema** koji obuhvaćaju razdoblje od kraja 17. do kraja 20. stoljeća. Zbirka oružja i vojne opreme raznovrsna je po vrstama oružja i opreme te po vremenskom rasponu od tri stotine godina. Dakle, obuhvaća građu iz vremena osmanlijske vladavine, bitaka za oslobođenje, svjetskih ratova do obrane Livna u vremenu od 1991. do 1995. godine. Veći dio predmeta prikupljan je od osnutka Muzeja pa do kraja Drugog svjetskog rata, a jedan dio predmeta darovali su hrvatski borci. Zbirka sadrži najveći broj oružja orijentalnog podrijetla ili oružja nastalog pod orijentalnim utjecajem.

Na dan 18. svibnja, u povodu **Međunarodnog dana muzeja**, muzeji diljem svijeta, uz besplatan ulaz, otvaraju svoja vrata znatiželjnim posjetiteljima nudeći mnoštvo zanimljivih sadržaja. U obilježavanju Međunarodnog dana muzeja sudjelovao je i Franjevački muzej i galerija Gorica Livno. Posjetitelji su mogli pogledati stalni arheološki postav te stalni postav oružja i vojne opreme, a uskoro će se u muzeju naći i numizmatička zbirka. Djelatnici muzeja ponudili su posjetiteljima i rekreacijski sadržaj. Naime, na nekoliko mjesta znatiželjnici su mogli zaigrati rimske igre na ploči.

Susret s isusovačkim novacima

Posjet isusovačkih novaka goričkom samostanu i novicijatu

U utorak 13. rujna 2011. godine franjevački samostan i novicijat na Gorici kod Livna posjetili su petorica isusovačkih novaka druge godine novicijata koju provode u Splitu (Hrvoje Juko, Branko Čagelj, Ante Topić, Bojan Bijelić i Mirko Matas) s mešтром paterom Stipom Balatincom. Najprije su pod stručnim vodstvom ravnatelja muzeja gospodina Josipa Gele posjetili samostanski muzej, galeriju i knjižnicu. Ukratko su se upoznali s poviješću goričkog samostana i livanjskog kraja te s remek-djelima Gabrijela Jurkića.

Nakon što su obišli samostan, goste je u gvardijantu primio i dobrodošlicu zaželio gorički gvardijan fra Anđelko Barun. Uz malu zakusku gorički novaci s mešтром fra Markom Ešegovićem i isusovački novaci s mešтром paterom Stipom razmijenili su iskustva odgoja u novicijatu. A na rastanku gvardijan fra Anđelko darovao je gostima turističku monografiju koja će im omogućiti detaljnije upoznavanje goričkog samostana i uloge franjevacu u Livnu i okolici. Iako kratak, ovaj je susret bio itekako zanimljiv i poučan. Prije svega novaci dviju provincija stekli su jedno novo iskustvo i nove prijatelje.

Posjet bivših novaka

Novake na Gorici posjetili su njihovi prethodnici

U nedjelju 16. listopada 2011. godine novaci na Gorici ugostili su svoje prethodnike, bivše novake koji su krajem rujna ove godine upisali teološko-filozofski studij na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu. Njih osmorica „novopečenih“ bogoslova (fra Goran Barešić, fra Petar Ramljak, fra Emanuel Josić, fra Matija Miletić, fra Jure Šekerija, fra Andrija Arežina, fra Darijo Džigumović i fra Želimir Gogić) stigli su na Goricu ujutro oko 9.00 sati. U 10.00 sati slavljena je sveta misa koju je predslavio gorički gvardijan fra Anđelko Barun i koju su svečaniom učinili bogoslovi svojim pjevanjem i sviranjem.

Nakon zajedničkog objeda sa samostanskom zajednicom slijedio je športsko-rekreativni dio susreta te su novaci i bogoslovi nastavili druženje na igralištu odmjeravajući snage u nogometu.

Kruna i najviše očekivani dio susreta bio je roštilj u 16.00 sati. Na roštilju su se novacima i bogoslovima pridružili ostali fratri, časne sestre i njihove kandidatice. Roštilj je ujedno bio i zadnja točka susreta pa su se bogoslovi, nakon što su se „dobro najeli“, pozdravili sa samostanskom zajednicom i novacima i krenuli natrag u Sarajevo.

Susret novaka Franjevačke provincije Bosne Srebrene i Hercegovačke franjevačke provincije

Na Humcu su se susreli novaci dviju franjevačkih provincija

U četvrtak 10. studenoga 2011. godine novaci Franjevačke provincije Bosne Srebrene zaputili su se s mešтром fra Markom Ešegovićem i domešтром fra Franjom Vrgočem u Hercegovinu, točnije na Humac kod Ljubuškog gdje se nalazi novicijat Hercegovačke franjevačke provincije u kojem se održava prvi ovogodišnji susret hercegovačkih i bosanskih novaka.

Nakon dvosatne vožnje na Humcu su ih dočekali i dobrodošlicu im zaželjeli hercegovački novaci fra Jure Barišić, fra Ante Jelavić, fra Robert Kavelj, fra Robert Pejičić, fra Jozo Hrkać i fra Vinko Šarac na čelu s mešтром fra Slavkom Soldom. Poslije okrjepe u prostorijama novicijata zajedno su pošli razgledati samostan. Najprije su posjetili galeriju umjetničkih slika i kipova pod nazivom „Majka“ u kojoj su izložena djela bosanskohercegovačkih i hrvatskih umjetnika. Zatim su razgledali staru crkvu koja potječe još iz vremena turske vladavine te novu crkvu izgrađenu u modernom stilu. Obje crkve posvećene su svetom Anti Padovanskom. Nakon toga razgledali su arheološki muzej smješten u podrumu samostana. Muzej obiluje arheološkim predmetima iz rimskog doba, a svakako je od njih najvažnija Humačka ploča koja po svojoj vrijednosti stoji uz bok Bašćanskoj ploči.

Poslije upoznavanja s humačkim samostanom novaci i meštři izmolili su u novicijatskoj kapeli službu čitanja nakon koje su se susreli s ostalim fratrима u blagovaonici na objedu gdje ih je pozdravio i dobrodošlicu im zaželio gvardijan fra Velimir Mandić.

Nakon objeda uslijedio je športsko-rekreativni dio susreta koji su novaci rado iskoristili i zabavili se odigravši dvije nogometne utakmice. Potom su se osvježili u prostorijama novicijata. To je ujedno bio i kraj ovog jednodnevnog susreta.

Prikazanje Gospodinovo (Svijećnica)

Obilježen Dan posvećenog života

U četvrtak 2. veljače po tradiciji je u goričkom samostanu obilježen Dan posvećenog života. Najprije je slavljena pučka sveta misa na kojoj su blagoslovljene svijeće. Poslije popodnevne okrjepe u samostanskoj blagovaonici redovnici i redovnice livanjskog distrikta okupili su se u novačkoj učionici. Najprije je gorički gvardijan fra Anđelko Barun pozdravio nazočne, zaželio im dobrodošlicu i pozvao sestru Katu Karadžu da održi predavanje. Tema predavanja bila je

vjera. „Naša vjera prepoznatljiva je i uočljiva ljudima s kojima živimo“ bile su uvodne riječi u predavanje u kojemu je sestra Kata iznijela razna svjedočanstva o vjeri. Također je usporedila shvaćanje vjere u Starom i Novom zavjetu. Predavanje o vjeri nadahnuto je time što je papa Benedikt XVI. ovu godinu (od 11. listopada) proglasio godinom vjere. Uočivši potrebu današnjega čovjeka da na nov način uočava autentičnost vjere, rekao je: „Vjera je nastojanje da današnji čovjek otkrije pravo Božje lice“. Sestra se osvrnula i na dinamičnu vjeru svetoga Franje i svete Klare. Djelotvornost njihove vjere leži u iskustvu susreta s Bogom i oni su vjeru smatrali osobnom i nasljedovateljskom.

Nakon predavanja uslijedilo je klanjanje u kapeli u samostanu Krista Kralja Školskih sestara franjevki. Klanjanje je predvodio meštar novaka fra Marko Ešegović uz glazbenu podršku novaka i sudjelovanje svih redovničkih zajednica.

Tko čeka taj i dočeka Rekreacija na Kupresu

Ova je zima bila poprilično nepredvidiva, ili previše snijega ili ga nikako! Dulje vrijeme pratili smo vremensku prognozu kako bismo našli pogodan dan za skijanje. Nakon nestrpljivog iščekivanja i praćenja vremenskih prognoza za goričke novake napokon je osvanuo sretan dan – utorak, 6. ožujka 2012., dan pogodan za skijanje. Stoga su se novaci s mešтром fra Markom Ešegovićem uputili na skijanje na kuprešku Čajušu.

Na Kupresu ih je dočekaao i lijepo primio fra Kazimir Dolić, župnik župe Suho Polje na čijem je teritoriju skijalište. Fra Kazimir je novacima iznajmio skijašku opremu te osigurao karte. Uz skijanje je i vrijeme brže prolazilo pa je na red došao i objed kojim je meštra i novake počastio fra Ćiril Lovrić, župni vikar u Ćukliću. Okrijepljeni ukusnim objedom novaci su nastavili uživati na skijalištu. Ovim putem zahvaljujemo subraći fra Kazimiru i fra Ćirilu za ovaj lijepi dan u kojemu su neki novaci po prvi put stali na skije i proskijali. Neki će morati još koji put doći!

Od Humca do Gorice

Novaci hercegovačke franjevačke provincije Marijina Uznesenja posjetili su subraću novake na Gorici

U utorak 26. lipnja 2012. godine na Goricu su stigli hercegovački novaci, predvođeni mešтром fra Slavkom Soldom. Dočekali su ih i ugostili gorički novaci s mešтрима fra Markom Ešegovićem i fra Franjom Vrgočem. Nakon kratke okrjepe u novicijatskoj razgovornici meštři i novaci su krenuli u obilazak Franjevačkog muzeja i galerije na Gorici. Pod stručnim vodstvom Marina Vidovića najprije su u novoj zgradi muzeja pogledali arheološki postav i zbirku oružja. Zatim su razgledali sakralne predmete, galeriju slika Gabrijela Jurkića te bogato urešenu goričku samostansku crkvu posvećenu sv. Petru i sv. Pavlu.

Poslije razgledavanja muzeja i crkve novaci i meštři zajedno su sa samostanskom zajednicom izmolili molitvu srednjega časa. Zatim su se okupili u samostanskoj blagovaonici na objedu gdje je gorički gvardijan fra Anđelko Barun gostima iz Hercegovine uputio riječi dobrodošlice. Hercegovački meštar fra Slavko također je iskoristio priliku da zahvali goričkim fratrима na gostoprimstvu te je poželio da se ovakva suradnja nastavi, pa i proširi u budućnosti. Fra Anđelko je hercegovačkim novacima podijelio turističke monografije „Franjevački samostan Gorica - Livno“ koje će im pružiti priliku da još bolje upoznaju povijest i bogatstvo goričkog samostana i crkve.

Nakon bogatog objeda novaci su se opuštali igrajući nogomet, da bi se nakon toga okupili na roštilju kod bočališta za što se pobrinuo gorički vikar fra Miroslav Ištuk. Druženje se nastavilo uz razgovor i balote te se polako ovaj jednodnevni susret u večernjim satima približio kraju.

Prvi privremeni zavjeti Provincija Bosna Srebrna postala je bogatija za sedam članova

U nedjelju 1. srpnja 2012. godine sedmorica novaka Franjevačke provincije Bosne Srebrene položili su prve privremene zavjete u ruke mnogopoštovanom ocu provincijalu fra Lovri Gavranu obećavši tako da će živjeti u poslušnosti, siromaštvu i čistoći. Prije zavjetovanja novaci su proveli godinu dana u novicijatu, u franjevačkom samostanu svetih Petra i Pavla na Gorici. Uz pomoć meštara fra Marka Ešegovića i fra Franje Vrgoča te ostale braće u samostanu upoznali su se sa životom svetoga Franje i svete Klare, proučili franjevačke spise te povijest Franjevačkog reda i provincije Bosne Srebrene kako bi se što kvalitetnije pripremili za franjevački način života.

Svečanu svetu misu i obred zavjetovanja predvodio je provincijal fra Lovro uz pomoć meštara novaka fra Marka Ešegovića, drugog meštara bogoslova fra Josipa Jožića i goričkog gvardijana fra Anđelka Baruna. U koncelecijaciji su bili i provincijski tajnik fra Davor Dominović, gučogorski gvardijan fra Zoran Livančić te posebno dragi gost, drugi meštar slovenskih novaka i gvardijan na Svetoj Gori fra Bogdan Knavs.

Provincijal se u propovijedi osvrnuo na obilježavanje dvadesete obljetnice od osnutka Frame u BiH na Humcu. Posebna skupina franjevačke mladeži upravo su novaci. Uputio im je riječi poticaja i ohrabrenja, a njihovim roditeljima zahvalio što su svoje sinove darovali Redu. Svetu misu svečanijom je učinio svojom pjesmom gorički zbor na čelu sa časnom sestrom Anđom Marijan. Na kraju svete mise vjernicima se obratio gvardijan fra Anđelko zahvalivši prije svega novacima na svemu što su učinili za samostan u proteklih godinu dana te im je zaželio blagoslov i uspjeh na njihovu daljnjem redovničkom putu.

Nakon svete mise novozavjetovanici, njihovi roditelji i svećenici okupili su se na večeri u samostanskoj blagovaonici. Govore su održali fra Anđelko i novački dekan fra Ivanko Martinović koji je među ostalim zahvalio

fratrima i sestrama na ugodno provedenoj godini na Gorici i na trudu i naporu koji su uložili kako bi novaci izrasli u što bolje katolike i bosanske fratre ujake.

Novi članovi Bosne Srebrene su:

fra Danijel Šantić, župa Vitez
fra Ivanko Martinović, župa Podmilačje
fra Nediljko Šibenik, župa Livno
fra Ivan Juroš, župa Potočani
fra Silvio Zlatarević, župa Orašje
fra Darko Livančić, župa Nova Bila
fra Mario Dadić, župa Gromiljak

Oblačenje novaka Bosne Srebrene

Devetorica mladića obukli su
franjevački habit i započeli
godinu novicijata

Po starom običaju, druge nedjelje u srpnju, 8. srpnja 2012. godine, provincijal Bosne Srebrene mnogopoštovani otac fra Lovro Gavran primio je u novicijat devetoricu mladića. Ove godine za organizaciju oblačenja pobrinuo se gučogorski gvardijan fra Zoran Livančić. Pod svečanom svetom misom, koju je predslavio provincijal fra Lovro, franjevački habit obukli su: fra Darko Trbara (Novi Travnik), fra Nikola Neimarević (Guča Gora), fra Vinčenc Kajtazi (Posušje), fra Josip Kapetanović (Banbrdo/Lepenica), fra Robert Rašo (Kiseljak), fra Franjo Baraban (Rumboci), fra Nikola Pejčin (Jajce), fra Tomislav Miloloža (Podhum) i fra Denis Jurić (Vitez).

U propovijedi je provincijal istaknuo značenje suočavanja s poteškoćama, osvrnuvši se na tekst o poslanju proroka Ezekijela. Također je naglasio Isusove riječi da je najteže biti prorok u svome kraju. Novacima je zaželio mir i ustrajnost te da uspješno završe godinu novicijata, koja je ujedno i godina kušnje.

Poslije svete mise i obreda oblačenja u klausturu gučogorskog samostana priređen je svečani objed nakon kojeg su novaci s mešтром fra Markom Ešegovićem krenuli prema Livnu, u kuću novicijata.

Fra Mario Dadić

Hvala vam što mislite na nas...

Svaki je franjevački novicijat pa tako i naš odgojno-obrazovna ustanova za koju se prvenstveno skrbi Središnja provincijska uprava. No, uvijek se nađe dobročinitelja, prvenstveno franjevac-svećenika koji su i sami prošli kroz novicijat, koji svojim novčanim priložima potpomognu život i rad ove ustanove. Sjete nas se i naši vjernici. Prvenstveno se ovo sjećanje veže uz Božić i tombolu s kojom novaci dočekuju novu godinu. Svima vama koji mislite na nas iskreno HVALA!

U novicijatskoj 2011./2012. godini naši darovatelji su:

FRA VICE TOMAS, ž. vikar,
Brestovsko, 150 KM i 20 €
FRA JOZO PUŠKARIĆ, župnik,
Donja Tramošnica, 100 KM
FRA IVO ŽIVKOVIĆ,
HKM Recklinghausen (D), 100 €
FRA ANTUN PERKOVIĆ,
HKM Kufstein (A), 100 €
FRA JURO STIPIĆ, župnik,
Gvozd (HR), 50 €
FRA NIKO STJEPANOVIĆ,
župnik, Ortenburg (D), 100 €
FRA VELIMIR BAČAVAC, sam. i
župni vikar, Tomislavgrad, 100 KM
FRA IVAN LOVRIĆ, župnik,
Ljubunčić, 400 KM
FRA MIJO RAJIĆ, župnik,
Sanski Most, 50 €
FRA PETAR ANDRIJANIĆ, župnik,
Sivša, 100 KM
FRA ZORAN MANDIĆ, župnik,
Podmilačje, 400 € i 780 KM
FRA ZORAN TADIĆ, župnik,
Bila, 350 KM
FRA BONO TOMIĆ, župnik,
Vareš, 100 KM
FRA IVICA JURIŠIĆ, voditelj misije,
HKM Rotterdam (N), 150 €
FRA ŠIMO GRGIĆ, voditelj misije,
HKM Krefeld (D), 100 €

N.N., Livno, 50 KM
FRA FRANJO MARTINOVIĆ, župnik,
Breške, 250 €
FRA ZDRAVKO ANĐIĆ, gvardijan,
Tuzla, 500 KM
FRA MARINKO BAOTIĆ, ž. vikar,
Tuzla, 100 KM
FRA MARKO LOVRIĆ, župnik,
Šikara, 300 KM
FRA MARKO ANTIĆ, župnik,
Driječa, 500 KM
FRA LUKA MAMIĆ, duhovnik u bolnici,
Wipperfuerth (D), 100 KM
FRA MOGOMIR KIKIĆ, voditelj HKM
Traunreut (D), 150 €
FRA MATO TOPIĆ, definator Bosne
Srebrene, Sarajevo, 100 KM
FRA GABRIJEL TOMIĆ, upravitelj svetišta,
Olovo, 50 KM
FRA MARKO SEMREN, pomoćni biskup
banjolučki, 50 €
FRA EMANUEL JURIĆ, župnik,
Zaton Veliki (HR), 200 KM
FRA PERE KULIŠ, župnik,
Vidoši, 200 KM
SAMOSTAN LIVNO - GORICA, 1000 KM
FRA ZORAN LIVANČIĆ, gvardijan,
Guča Gora, 100 KM
FRA MARKO KOVAČIĆ, župnik,
Ivanjska, 50 KM

FRA TVRTKO VRDOLJAK, župnik,
Čuklić, 350 KM
FRA JURE PAPIĆ, župnik,
Podhum, 300 KM
FRA MARKO JUKIĆ, župnik,
Livno, 600 KM
FRA KRISTIJAN MONTINA, župnik,
Kufstein (A), 100 €
FRA PAVO DOMINKOVIĆ, voditelj,
HKM Klagenfurt (A), 150 €
FRA NIKO PETONJIĆ, gvardijan,
Jajce, 100 €
FRA VELIMIR BAVRKA, župnik,
Gornja Dubica, 100 KM
FRA KAZIMIR DOLIĆ, župnik,
Suho Polje - Kupres, 500 KM
FRA JOZO VRDOLJAK, ž. vikar,
Čuklić, 100 €
FRA ČIRO LOVRIĆ, ž. vikar,
Čuklić, 200 KM i 100 €
MARIJA PAVIĆ JOZE, Brina (Livno), 80 KM
č.s. ZORA VUKADIN, Gorica-Livno, 50 KM
FRA IVICA ALILOVIĆ, župnik,
Bad Camberg, 100 €
FRA JOSIP JOŽIĆ, profesor,
Sarajevo, 100 €

Ovim putem zahvaljujemo svima vama koji nas pratite i materijalno potpomazete. No, posebnu zahvalu upućujemo svima vama koji nas danomice Bogu preporučujete u svojim molitvama!

NOVICIJAT SVETA GORA

Radikalnost ili prosječnost / Radikalnost ali povprečnost

Naš generalni ministar fra H. R. Carballo na kapitulu na rogožinama pozvao je braću OFM 10, a zajedno s njima i svu braću, da razmislimo i da se odlučimo na kakav ćemo način nastaviti svoj put! Prije svega moramo biti svjesni u kakvom vremenu i prostoru živimo. Mlaka vjernost više nije dostatna i nikoga ne čini sretnim. Svijet treba franjevence koji su vjerni (*svojoj karizmi*) usprkos svim preprekama i poteškoćama koje svako vrijeme nosi sa sobom. Današnje vrijeme zahtijeva snažne i odlučne ljude. Upravo zbog toga snažno osjećamo potrebu duboke obnove redovništva. Nalazimo se u post-modernoj, odnosno u predkršćanskom vremenu. Naša odluka ne smije biti ovisna o javnom mnijenju ili trenutnom stanju društva i Crkve. Ne smijemo se također pomiriti s prosječnošću jer to bi značilo nevjernost svemu što smo kao redovnici prihvatili i zavjetima potvrdili. Naša briga nije opadanje zvanja i naša starost. Ne, poteškoća je u tome ako smo zadovoljni s prosječnošću, jer to znači da je sol obljutavila i da svjetlo više ne svijetli. Lažemo ljudima ako nosimo habit, a ne živimo po evanđelju. Zaista ozbiljno moramo prihvatiti dio odgovornosti za današnje stanje u društvu i Crkvi zato što nismo spriječili takvo porazno stanje. Priznati moramo kao što je priznao sv. Vinko Paulski pred kraj života: „Previše sam spavao!“ Slutimo što znači zanos i upravo nam toga zanosa prema Kristu nedostaje. Ako nedostaje takav zanos prema Kristu, nemamo ga ni prema ljudima. I to je problem što više nema razlike između vjernika i nevjernika, između redovnika i laika. „Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, svom dušom svojom i umom (snagom) svojim i bližnjega svoga kao sebe samoga (usp. Mt 22,39).

Najgore što se Europi moglo dogoditi jest to da je izgubila Boga, a nama redovnicima to da smo se prepustili otupjelosti, kobi. To znači da se vrtimo i plešemo sami oko sebe. Ako smo došli tako daleko tada nam preostaju tri

Naš generalni ministar Carballo je na rogožničkom kapitulju povabil brate OFM 10 in z njimi vse brate, da naj razmislimo in se odločimo, na kakšen način bomo nadaljevali svojo pot! Najprej se moramo zavedati, v kakšnem okolju in času živimo. Mlačna zvestoba ne zadošča več in nikogar ne osrečuje. Svet potrebuje frančiškane, ki so zvesti kljub vsem oviram in težavam, ki jih vsak čas prinaša. Današnji čas zahteva močne in odločne ljudi, in prav zato čutimo potrebo po globoki prenovi redovništva. Nahajamo se v postmoderni oziroma predkrščanski dobi. Naša odločitev ne sme biti odvisna od javnega mnenja ali trenutnega stanja družbe in Cerkve. Tudi se ne smemo sprijazniti s povprečnostjo, saj bi pomenila nezvestobo vsemu, kar smo kot redovniki sprejeli in z obljubami potrdili. Naša skrb in problem nista upadanje poklicev in naša starost, ne, problem je, če smo zadovoljni s povprečnostjo, saj ta pomeni, da je sol zgubila moč in luč ni več na svetilniku. Lažemo ljudem, če nosimo habit, ne živimo pa po evangeliju. Čisto zares moramo sprejeti del odgovornosti za današnje stanje v družbi in Cerkvi, ker nismo preprečili poraznega stanja. Priznati moramo, kot je priznal sv. Vincencij Pavelski na koncu življenja: »Preveč sem spal!« Slutimo, kaj pomeni strast in prav te strastnosti do Kristusa nam manjka. In če je ni do Kristusa, je tudi ni do ljudi. In to je problem, da ni več razlike med vernimi in nevernimi, med redovniki in laiki. »Ljubi Gospoda svojega Boga z vsem srcem, z vso dušo in vso močjo in svojega bližnjega kakor samega sebe« (prim. Mt 22,39).

Najhujše, kar se je Evropi lahko zgodilo je, da je zgubila Boga, in nam redovnikom, da smo se vdali v otopelost, usodo. To pomeni, da se vrtimo in plešemo okoli sebe. Če smo prišli tako daleč, potem imamo tri izbire: zapustiti red, – kar bi bila izdaja Gospoda, ki nas je poklical – ali še naprej živeti v povprečnosti, ali pa se vrniti prvotni ljubezni. To je edino

mogućnosti: napustiti Red, što je izdajstvo Gospodina koji nas je pozvao, ili i dalje živjeti u prosječnosti - ili se vratiti prvotnoj ljubavi. To je jedina smisljena i pametna odluka. Dakle, prestanimo častiti (*slaviti*) sami sebe i počnimo živjeti „posvećeni život“. Da bismo nadrasli prosječnost, moramo biti strogi sami prema sebi i dosljedni u čitanju Riječi Božje, „svaki dan u cijelosti obavljati čitavo molitveno bogoslužje, primjereno, sabrano i pobožno.“ Tako razmrvano i naporno vrijeme pretvaramo u Božje vrijeme. Mjesečne duhovne obnove i godišnje duhovne vježbe prihvaćam kao milost. Sve će me to zaštititi od površnosti i nadahnjivati u oduševljenju. Potrebno je njegovati tišinu/sabranost. Ona se izgubila u buci grada i u našem srcu koje je puno glasova. Samo ćemo u tišini srca naći odgovore na pitanja: Tko sam? Što mi je činiti? Što smijem očekivati i čemu se nadati? Te je odgovore sam Gospodin položio u naša srca jer u srcu otkrivamo zapovjedi koje ne postavljamo sami sebi.

Sv. Otac Benedikt tvrdi da nikada ne smijemo izgubiti Boga iz vida i da mlaka vjera šteti Crkvi. Stoga otvara „Vrata vjeri“ kako bismo se sjetili Koncila. Svaki koncil ima nakanu kod vjernika produbiti vjeru. Papa nas opominje pred „mlakom vjerom“, a generalni ministar pred „mlakom vjernosti“. Popuštanje u vjernosti je početak neprimjetne tragedije odnosno drama izlazaka (*iz Reda*). Bez postojanoga duhovnog života ne će biti nikakve promjene nabolje. Sjediti pred ekranom i tipkovnicom više je nego premalo.

Nijedan član Reda ne smije misliti da je već na cilju. Nitko se također ne smije prepuštati privlačnoj rutini, zamoru, dosadi ili samo vanjskom izgledu.

Kriza društva za Crkvu jest prigoda da društvu dadne evanđelje da mu ono bude kompas. Tu bi zadaću unutar Crkve trebalo preuzeti redovništvo. To će biti moguće ako se ono radikalno obnovi. To onda znači da je potrebno nadvladati mlaku vjeru i mlaku vjernost te se vratiti „prvotnoj ljubavi“ (usp. Oz 2,9).

P. Zdravko

smiselna in pametna odločitev. Torej nehamo častiti sami sebe in začnimo živeti »posvečeno življenje«. Da bomo prerasti povprečnost, moramo biti do sebe neizprosni in dosledni v prebiranju Božje besede, »da vsak dan opravimo molitveno bogoslužje v celoti, primerno, zbrano in pobožno«, saj s tem razdrobljeni in naporen čas spremenimo v Božji čas. Da mesečne duhovne obnove in letne duhovne vaje sprejemem kot milost. Vse to me bo obvarovalo površnosti in vzdrževalo v navdušenju. Gojiti je treba tudi zbranost/tišino. Le-ta se je zgubila v hrupnem mestu in našem srcu, ki je polno glasov. Le v tišini bomo našli v srcu odgovore na vprašanja: Kdo sem? Kaj moram storiti? Kaj smem pričakovati in upati? Te odgovore je v naša srca položil Gospod sam, saj v srcu odkrivamo postavo, ki si je ne dajemo sami.

Ko sveti oče Benedikt trdi, da ne smemo nikoli izgubiti Boga izpred oči in da mlačna vera škodi Cerkvi, odpira »Vrata veri«, da bi se spomnili koncila. Vsak koncil ima namen v vernikih poglobiti vero. Papež nas svari pred 'mlačno vero', generalni ministar pa pred 'mlačno zvestobo'. Popušcanje v zvestobi je začetek nezaznavne tragedije oziroma drama izstopov. Brez trdnega duhovnega življenja, ne bo nobene spremembe na bolje. Sedeti pred ekranom in tipkovnico, je daleč premalo.

Noben član reda ne sme misliti, da je že na cilju. Tudi se nihče ne sme vdajati privlačni navajenosti, utrujenosti, dolgočasju ali zgolj zunanjemu videzu.

Kriza družbe je za Cerkev priložnost, da ji daje evanđelij, da je njen kompas. To nalogo pa naj bi znotraj Cerkve opravilo redovništvo. To pa bo mogoče le, če se bo radikalno prenovilo. To pa pomeni, premagati mlačno vero in mlačno zvestobo in se vrniti »k prvotni ljubezni« (prim. Oz 2,9).

P. Zdravko

Srečanje novincev v Sloveniji

Slovenska frančiškanska provinca sv. Križa je od 22. do 25. septembra 2011 gostila novince iz frančiškanskih provinc južnoslovanske konference.

Novinci so skupaj z magistri in vicemagistri obiskali samostane na Brezjah, Sveti Gori, v Nazarjah ter v Ljubljani na Viču, v Šiški in na Tromostovju ter se v evangelijskem duhu srečali z brati. V Nazarjah so obiskali tudi sestre klarise. Ogledali so si kulturne znamenitosti in naravne lepote Slovenije. Na nogometnem turnirju so potrdili, da je važno sodelovati in ne zmagati, zato so bili vsem ekipam podeljeni enaki pokali. Ob zaključku jih je provincialni minister p. Stane Zore pri sveti maši v svetogorski baziliki spodbudil, naj habit, ki so ga oblekli ob začetku noviciata, ne bo samo neka zunanja sprememba, ampak naj jih v letu noviciata spreminja tudi od znotraj. Tako naj bi v resnici sledili Kristusu po načinu sv. Frančiška Asiškega, saj, kot pravi Sveto pismo: »Resnica vas bo osvobodila« (Jn 8,32).

Srečanja se je poleg 7 vzgojiteljev udeležilo 30 novincev iz Bosne in Hercegovine, Hrvaške in Slovenije, ki so se po 800 letih, kar živi karizma sv. Frančiška Asiškega, in kljub mnogim drugim priložnostim, ki jih ponuja sodobni svet, odločili, da bodo njegovo življenje sprejeli kot svoj navdih.

br. Boštjan Horvat

Doživetja z romanja na Frančiškovih poteh

Kot novinec Slovenske frančiškanske province sem imel to milost, da sem se lahko pridružil bratom novincem iz drugih provinc naše južnoslovanske konference na romanju v Asissi. Geslo našega romanja je bilo »Po stopinjah sv. Frančiška«. Samo romanje sem osebno res doživljal kot hojo po stopinjah, ki jih je v teh krajih prehodil sv. Frančišek. Zame to ni bilo običajno romanje, ko hotimo v naglici iz enega kraja v drugi, da bi čim več videli in doživeli. Romati po Frančiškovih poteh zame pomeni hoditi skupaj s sv. Frančiškom.

Zelo sem hvaležen vsem bratom, ki so tako lepo pripravili romanje in izdelali ves program romanja. Res se je videlo, da na romanje nismo šli kot posamezniki, temveč kot bratje, ki hočemo skupaj hoditi za sv. Frančiškom. Drug drugemu smo bili v spodbudo in oporo. Osebno sem bil zelo vesel in srečen, da sem bil lahko skupaj z drugimi novinci. Ker sem v noviciatu sam, mi je to še toliko več pomenilo. V medsebojnem druženju in srečanju z drugimi brati na svetih krajih smo res lahko vsi začutili, da smo ena velika Frančiškova družina.

Na romanju v Asissiju sicer nisem bil prvič, vendar me obisk teh krajev vedno znova močno nagovarja. Zelo sem bil zadovoljen, da smo si vzeli na svetih krajih tudi dovolj čas za osebno molitev in premišljevanje. To se mi zdi zelo pomembno, saj lahko tako posameznik res vstopa v duhovnost svetega kraja in se poglobi v Frančiškovo doživljanje. Ne da se v preprostih besedah napisati vsa občutja in notranja doživetja, ki človeka prevevajo, ko obiskuje te kraje. Vsak kraj, ki smo ga obiskali me je nagovoril na poseben način. Nekatere kraje sem tudi obiskal prvič, kar je bilo še toliko bolj doživeto. Rad bi izpostavil samo dva kraja, ki sta mi osebno, kakor mnogim drugim, še posebej draga. Ta sta cerkvi sv. Damijana in sv. Marije Angelske v Porcijunkuli. Ta dva kraja me osebno najtesneje povežeta s sv. Frančiškom. Seveda pa sem zelo srečen, ko lahko poklekнем pred »križ sv. Damijana« in na grob sv. Frančiška in sv. Klare.

Osebno mislim, da je potrebno in celo nujno, da v času noviciata obiščemo Frančiškove kraje. Kajti eno je govoriti o Frančišku in ga spoznavati »iz knjig«, drugo pa doživeti Frančiška na njegovih svetih krajih. Tako je »mrtva črka na papirju« v času našega romanja postala »duh in meso«. Osebno mi je bilo to romanje velika in neprecenljiva duhovna spodbuda na moji začeti redovniški poti v frančiškanskem redu.

novinec Benedikt Emberšič

Seminar za slovenske novince in novinke

Konferenca redovnih ustanov Slovenije vsako leto dvakrat pripravi seminar za vse slovenske novince in novinke. Tako smo v tem noviciatskem letu imela prvi seminar v novembru, drugega pa v aprilu. Ker imajo nekateri slovenski redovi noviciat v tujini, so se seminarja namesto novincev udeležili postulanti oz. postulantke. Tako nas je bilo novembra na seminarju 15 ter nekateri magistri, v aprilu pa 12 ter nekateri magistri. Udeleženci smo bili iz naslednjih redov: cistercijani, minoriti, kapucini, frančiškani, šolske sestre sv. Frančiška, uršulinke in Frančiškanke Marijine misijonarke. Vendar to niso vsi slovenski novinci in novinke; nekateri so namreč v noviciatu v tujini, nekateri pa se zaradi stroge klavzure ne morejo udeležiti seminarja: to so klarise, karmeličanke in kartuzijani. Seminar je vedno v drugem samostanu. Tako smo v novembru imeli seminar v samostanu usmiljenk (Hčera krščanske ljubezni) v Šentjakobu pri Ljubljani, v aprilu pa v samostanu Marijinih sester čudodelne svetinje v Dobrovi pri Ljubljani. Ker v Sloveniji žal nimamo veliko redovnih poklicev je za nas še toliko bolj pomembno, da se družimo med seboj in smo drug drugemu v spodbudo.

Na seminarju so nam predavali redovniki, redovnice ter nekateri teološki profesorji. Teme so bile zelo različne, nekatere bolj

strokovne, druge bolj praktične. Tako smo v novembru imeli praktična predavanja: mediacija, liturgika in celo kuharski tečaj; druga predavanja pa so bila bolj strokovna in so govorila o treh zaobljubah ter o razločevanju duhov. Nekatera od tih predavanj so bila v obliki delavnic.

Zanimiva so bila tudi predavanja na seminarju v aprilu. Del predavanj se je nanašal bolj na duhovnost, saj je bilo govora o molitvi, askezi, skupnem življenju. Aktualni sta bili predavanja o redovnem pravu in moralni teologiji. Na tem seminarju smo imeli tudi posebnega gosta, to je bil ljubljanski nadškof in metropolit dr. Anton Stres. G. nadškof se ni samo srečal z nami in odgovarjal na naša vprašanja, temveč je imel tudi zelo zanimivo predavanje, ki je

govorilo o sekularizaciji in novi evangelizaciji. Kot zanimivost naj povem, da je bil eden izmed predavateljev pravoslavne vere in nam je pod vidikom askeze govoril o svojem bivanju na gori Atos.

Za vsakega izmed udeležencev sta bila seminarja zanimiva obogatitev, ki ga je vsak doživljal na svoj način. Nekateri so se z omenjenimi temami srečali prvič, drugim je k že poznani temi predavanje dalo en novi vidik. Poleg vsebine je bilo pomembno tudi pričevanje redovnega življenja, ki so nam ga dajali predavatelji, saj je bilo vsako predavanje tudi pričevanje.

novinec Benedikt Embersič

NOVICIJAT TRSAT 2011./2012.

Oblačenje novaka

Obred oblačenja bio je 27. kolovoza 2011. godine. Započeo je jutarnjom molitvom časoslova u samostanskoj kapelici. Završivši molitvu jutarnje, uputili smo se u baziliku Gospe Trsatske, kako bismo obukli redovničko franjevačko odijelo.

Magistar novaka fra Zoran Bibić prozvao je kandidate, a nakon svakog prozvanog imena uslijedio je i odgovor tj. potvrda: „Evo me!“ Tim odgovorom potvrdili smo da smo spremni obući franjevački habit i živjeti godinu kušnje.

Naš provincijalni ministar fra Željko Železnjak održao je kratku homiliju nakon pročitano Evandjelja. Fra Željko nas je ohrabrio i osokolio da ustrajemo do kraja ovu godinu novicijata, a i daljnjeg života u franjevačkome redu. Uputio nam je riječi da ne budemo navezani na materijalne stvari, a također da ne budemo navezani i na osobe. Trebamo živjeti pravim redovničkim životom i spremati se za prve zavjete.

Nakon što je završio homiliju, magistar fra Zoran blagoslovio je franjevačka odijela – habite. Potom je uslijedio sam čin oblačenja. Tim činom sljedeći kandidati stupili su u novicijat: fra Ivica Pečnik iz Koprivnice, fra Vedran Kos iz Orahovice, fra Stjepan Hrkač iz Slavonskog Broda, fra Dario Tomac iz Zaprešića, fra Andro-Tomislav Gluščić iz Gaja, fra Bruno Oroz iz Svete Nedjelje i fra Stipan Saraf iz Beča.

Na kraju, nakon što smo obukli habite, ostala braća uputili su nam čestitke na našoj odluci i zaželjeli nam mir i ustrajnost!

Fra Stipan Saraf

Jedan dan u novicijatu

Život u novicijatu odvija se prema ritmu dnevnoga reda. Stoga već u 6.30 sati molimo jutarnju molitvu časoslova nakon koje slijedi jutarnje razmatranje do 7.15. Svakako da nam treba malo i tjelesne okrijepe, zajutrak koji je

nakon ovog duhovnoga. Svatko ima priliku posvetiti se Svetome Pismu, Riječi Božjoj, pa stoga od 8.00 do 9.00 provodimo vrijeme uz „Lectio divina“.

Budući da smo u novicijatu i da je naš smjer franjevstvo, posvećujemo vrijeme i novicijatskoj nastavi. Upoznajemo svetoga Franju kroz duhovnost, liturgiku, crkveno pjevanje, povijest Reda i Franjine spise. Tada otkucava podne, kada se skupljamo na pozdrav Majci Božjoj i na molitvu Srednjega časa iza kojeg slijedi Služba čitanja. Objed, rekreacija, vlastite aktivnosti odvijaju se do 16.00, a potom je molitva krunice nakon koje slijedi studijsko vrijeme sve do 18.00 sati kada molimo Večernju. Središnja točka je euharistija, oko koje se zajedno s pobožnim pukom okupljamo u 18.30 sati. Navečer, poslije večernje svete mise imamo zajedničko druženje u rekreaciji, u šali i razgovoru, koje završava molitvom Povečerja u 21.00 sat.

Tako se odvija naš život ovdje na Trsatu u novicijatu, pod okriljem Majke Božje. Trudimo se što bolje upoznati našega serafskoga Oca Franju kroz čistoću, poslušnost i siromaštvo, čemu ćemo se zavjetovati. Stoga nam je zasigurno dana velika milost da upravo ovdje u svetištu Majke Božje tražimo njenu pomoć na tom putu.

U posjetu sestrama klarisama u Zagrebu

Šesnaestog ožujka krenuli smo mi trsatski novaci sa svojim magistrima na „Dane sv. Klare“ sestrama klarisama u Zagreb. Geslo susreta glasilu je „Pospješujte svoj hod iz dobra u bolje“. Ovaj dvodnevni skup organiziran je u povodu 800. obljetnice odlaska sv. Klare iz očinske kuće i pridruživanja bratstvu koje se okupilo oko sv. Franje Asiškog. Obljetnica je bila upriličena s nizom stručnih predavanja o životu sv. Klare, o čemu su govorili istaknuti poznavatelji franjevačke duhovnosti. Mene su se posebno dojmila predavanja fra Nikole Vukoje, sestre klarise Tarzicije Čičmak i fra Zvonimira Brusača.

Fra Nikola je iznio zanimljiv i neobičan prikaz o tonzuri (ošišanju kosi) tijekom povijesti, kako unutar tako i izvan kršćanstva, negda i danas. Opisao je kako je rezanje kose u slučaju sv. Klare značilo posvećenje Bogu. Kada su je rođaci htjeli silom odvratiti od novog načina života koji je odabrala, ona se uhvatila za oltarnik i otkrila im svoje obrijano vlasište (tonzuru). Drugo zanimljivo predavanje izložila je s. Tarzicija o teologiji sv. Klare u pismima Janji Praškoj. Ona se u svom predavanju ograničila na kristologiju

sv. Klare i to samo u svjetlu njezinih pisama Janji Praškoj. Ta kristologija je u svojoj biti kenotička. Spominjala je kako je sv. Klara iznosila različite slike o Kristu te kako je promišljala o kristološkoj misli sv. Pavla: „Isus Krist, premda bogat, radi vas posta siromašan, da se vi njegovim siromaštvom obogatite“ (2 Kor 8, 9). Treće je predavanje fra Zvonimirovo, koji je govorio o sv. Klari na osnovi spisa „Postupak za proglašenje Klare Asiške svetom“, iz kojeg se opisa može uočiti autentični svetičin lik. Posebno me se dojmilo kako su svjedoci Klaru smatrali svetom od njezine najranije dobi i kako navode prekretnicu u njezinu životu nakon što je susrela sv. Franju. Nakon tog susreta promijenila je život, stupila u samostan i započeo je njezin neprestani rast u zajedništvu s Bogom, u služenju sestrama i neumornom svjedočenju i življenju krjeposti.

Prvoga dana misno slavlje predslavio je pomoćni banjolučki biskup fra Marko Semren, koji je ujedino održao i predavanje o sv. Klari, a drugoga dana varaždinski biskup mons. Josip Mrzljak. U svojim propovijedima govorili su o sv. Franji i sv. Klari i isticali koliko nam je njihov primjer i danas potreban. Više od svih predavanja dojmile su me se sestre klarise iza rešetaka. Promišljao sam kako se one zatvorene žrtvuju i prinose Bogu mnoge molitve za nas u svijetu. Njihova lica odražavaju njihov duhovni život, one isijavaju Božje svjetlo koje proizlazi iz njihove trajne molitve i prisnog odnosa s Gospodinom.

Fra Stjepan Hrkač

Tko ne bi volio imati kuću novicijata u krilu Majke Milosti

Povijest nosi za sobom uvijek neki događaj, neku predaju koja ju je obilježila. Razna su mjesta ocrтана posebnim zbivanjima, bila ona na čudesnim silovitim planinama i stijenama, bila na ravnicama i brežuljcima. Hrvatski Nazaret, Kraljica Jadrana, Zvezda mora- glasovita su imena koja se vežu uz jedan brežuljak koji se iznad grada Rijeke izdiže i s ponosom se predstavlja, koji ima također svoju predaju, svoju povijest, svoju dušu koja privlači mnoštvo hodočasnika, a to je Trsat, svetište Majke Božje Trsatske.

Čuderno ovo mjesto ima još čudasniji događaj kada se 10. svibnja 1291. pojavila Nazaretska kućica Svete Obitelji. Donešena je na krilima anđela, kada u Svetoj Zemlji pada posljednje kršćansko uporište - Acra. Ali ubrzo će taj sretni događaj postati nostalgija, jer tri godine kasnije, 10. prosinca 1294., Nazaretska kućica prelijeće na drugu stranu Jadrana u Loreto i tamo se nastanjuje. Uplakani Hrvati iz Primorja, hodočaste u Loreto i žale za njom. Stoga papa Urban V. loretskim, uplakanim hodočasniciima daruje sliku Majke Milosti, koju je naslikao prema predaji sveti Luka. Trsat postaje svetište te se počinju u nj slijevati rijeke hodočasnika. Pomorcima kojima prijeti pogibelj na moru i obiteljima koje ne nalaze utjehu, bivaju molitve uslišane te povratak kući prate suze radosti i zahvale. Mi to vjerujemo, a napose oni koji su se osvjedočili, jer nas vjera opravdava. Kapela zavjetnih darova ne šuti, već dokazuje tu vjeru hrvatskoga puka. Slike, krunice, različite umjetničke vrjednute i ostale vidljive stvari dokaz su uslišanih molitava i vjere.

U tom Hrvatskome Nazaretu borave i franjevci, koji su na poziv Martina Frankapana došli 1453. godine kako bi bili čuvari i zaštitnici te duhovni i uljudbeni učitelji hrvatskoga naroda. To će ujedno postati i franjevcima milosno mjesto, jer tko ne bi volio imati kuću novicijata u krilu Majke Milosti? Tko ne bi volio staviti svoj podmladak pod njezinu zaštitu i po njezinu zagovoru vjeru učvršćivati? Vjerujem da je rijetkim hodočasniciima poznata činjenica da ovdje na Trsat, u krilu Majke Milosti, boravi odgojna kuća novicijata.

Prema prilikama vremena, novicijat će mijenjati svoju lokaciju: Vukovar, Bač, Krapina i Cernik, a na kraju će biti vraćen u Hrvatski Nazaret gdje je do danas nepomičan ostao. Brojni su naraštaji pošli stopama Isusa Krista po primjeru svetoga Franje te prošli kroz novicijat, neki u većem, a neki u manjem broju. Ove godine nas je tim primjerom pošlo petorica, a svi smo iz različitih krajeva: fra Ivica Pečnik (Koprivnica), fra Vedran Kos (Orahovica), fra Stjepan Hrkač (Slavonski Brod), fra Andro Tomislav Gluščić (Poljana) i fra Stipan Saraf (Beč). Nas petorica činimo malu zajednicu koju vode naši odgojitelji fra Zoran Bibić i fra Krunoslav Kolarić.

Fra Stipan Saraf

Novicijski dani na Trsatu

Još uvijek se dobro sjećamo toga nezaboravnog dana 27. kolovoza 2011. godine kada smo u 7.30 sati nas sedmorica novaka obukli habit, toliko dugo očekivani. Obred oblačenja predvodio je provincijalni ministar fra Željko Železnjak, a bili su prisutni naši odgojitelji fra Zoran Bibić i fra Krunoslav Kolarić, te ostala braća iz samostana.

Odmah nakon oblačenja započelo je razdoblje novicijata u laganome ritmu dnevnoga reda. Sat za satom i dan za danom je odmicao te je došao kraj mjeseca rujna, kada smo se po prvi puta susreli s ostalom braćom novacima na susretu u Sloveniji. Tek što smo stigli iz Slovenije i razmijenili dojmove o susretu, bili smo spremni svoje snage usmjeriti prema novicijskoj nastavi, svakodnevnome studiju, molitvi i zajedničkome izgrađivanju.

Subote su u prosincu na poseban način obilježavale novicijat na Trsatu. Adventske večeri i jutarnje zornice spremale su nas za samu proslavu Božića koji se najljepše može proslaviti upravo ovdje na Trsatu, u „Hrvatskome Nazaretu“.

Nakon novogodišnjih i blagdanskih dana odmora vratili smo se svakodnevnom ritmu. Tombola je obilježila mjesec siječanj u novoj godini 2012., u kojoj nitko nije ostao bez dara i praznih ruku. Polako se međutim bližila korizma, pa je valjalo sve one darove koji su za konzumiranje potrošiti, jer je korizma vrijeme posta i odricanja. No, na Trsatu nije samo to obilježavalo korizmu, već i polaganje Pravila, kojeg smo svakog petka govorili naizust pred zajednicom.

Uskrs smo dočekali s radošću, kako i dolikuje svakom kršćaninu. Ta se radost proširila i na hodočašće u Asiz, kad smo se opet zajedno u uskrsnom tjednu na putovima sv. Franje družili s novacima iz Livna, Humca, Svete Gore, Krka i Visovca.

Trsat se rascvjetao i zazelenio jer je došlo proljeće, a bližio se blagdan Gospe Trsatske, pa je valjalo priskočiti u pomoć gvardijanu oko uređenja Fortice, gdje smo uključili i naše vjernike. Desetoga svibnja, proslavom Gospe Trsatske, otvorili smo sezonu hodočašća, koja će potrajati sve do studenoga.

Na poziv splitskih novaka odazvali smo se i zaputili prema Dalmaciji. Tada smo obišli poznate dalmatinske gradove: Šibenik, Split i

Sinj te prekrasnu rijeku Krku na kojoj se nalazi mali otočić Visovac gdje borave novaci.

Budući da je započela sezona hodočašća, hodočasnici stižu i slijevaju se na Trsat. Tako svake subote služimo hodočasnicima u ministriranju, vodstvu križnoga puta i ostalim službama. Bliže nam se i duhovne vježbe koje nas čekaju krajem lipnja, a koje su ujedno i priprava za prve redovničke zavjete. Tako se bliži i kraj samoga novicijata jer krajem kolovoza polažemo svoje prve zavjete, koje smo čekali i za koje smo se spremali čitavu godinu. Stoga svima želim mir, ustrajnost, obilje radosti i Božjeg blagoslova!

fra Stipan Saraf

Susret trsatskih i visovačkih novaka - VISOVAC

NOVICIJAT VISOVAC

Iz kronike 2011. – 2012.

Već je stari običaj da se u samostanima vodi kronika, tj. da se zabilježe neki zanimljivi događaji u samostanu ili župi. Tako smo i mi dobili novicijatsku kroniku u kojoj smo zapisali neke događaje koji su obilježili naš boravak na Visovcu u proteklih godinu dana. Puno je toga bilo i teško bi bilo sve zapisati, no zato ćemo upotpuniti našu priču fotografijama koje govore više od tisuću riječi.

9. 7. 2011. subota

(Kraljica Mira – oblačenje/
zavjetovanje)

Habit su po prvi put obukla osmorica mladića: Ivan Đuzel (Imotski), Ivan Grubišić (Trilj), Jerko Kolovrat (Imotski), Petar Komljenović (Sindelfingen), Dejan Međugorac (Knin), Ante Prološćić (Klis), Kristian Radas (Vodice) i Milan Sladoja (Sinj). Također, na svetoj misi odmah poslije oblačenja uslijedio je čin prvih zavjeta četvorice prijašnjih novaka: fra Ante Batinovića, fra Frane Bosnića, fra Duje Jukića i fra Jure Papića.

15. 7. 2011.

(svetkovina Presvetog Otkupitelja –
posveta crkve)

Misa posvete crkve Presvetog Otkupitelja u Splitu - Trstenik. Misu predslavio nadbiskup splitsko-makarski mons. Marin Barišić.

2. 8. 2011. utorak

(Kraljica Anđela)

Svetkovina Gospe od Anđela. Misu predslavio kardinal mons. Josip Bozanić, bilo nazočno nekoliko tisuća vjernika.

3. – 4. 10. 2011.

ponedjeljak – utorak

(obred preminuća i svetkovina Sv.
Franje)

Fra Jure i svaki novak pisao je razmatranje na temu Opomena svetog Franje.

Razmatranja su čitana u sklopu večernje kroz devetnicu uoči svetkovine sv. Franje. Trećeg listopada su sudjelovali na obredu preminuća u Drniškoj župnoj crkvi Gospe od Ružarja, gdje su se okupila i ostala braća iz visovačkoga samostanskog okružja. Na sam dan svetkovine bili su na svetoj misi na Visovcu, a misno je slavlje preslavio Visovački gvardijan fra Mate Gverić.

12.10.2011. srijeda

(Zavjetovanje bogoslova)

U Crkvi Presvetog Otkupitelja, na Trsteniku u Splitu vječne zavjete dali su sljedeći franjevački bogoslovi: fra Šimun Markulin iz župe Svih Svetih (Hrvace), fra Antonio Mravak iz župe Svih Svetih (Gala), fra Lazar - Ivica Perica iz župe Našašća sv. Križa (Vodice) i fra Ivan Vuletić iz župe Presvetog Trojstva (Slivno) stavivši se u ruke provincijala fra Željka Tolića.

20. 12. 2011. utorak

(Radio Drniš)

Oko 14 sati na Visovac je došla gospođica Marica Labor, vjeroučiteljica i vanjska suradnica Radio Drniša. Voditeljica je emisije "Duhovna misao" u kojoj su sudjelovali novaci, tako da su za određene dane pisali razmatranja. Gospođica je na diktafon snimila ono što su novaci pisali i čitali, te je to emitirano na radiju u prigodi božićnih blagdana. Fra Ivan Đuzel (Bogojavljenje), fra Ivan Grubišić (Nova godina - BDM), fra Jerko Kolovrat (Badnjak), fra Petar Komljenović (Nevina dječica), fra Dejan Međugorac (Božić), fra Ante Prološćić (Sveta Obitelj), fra Kristijan Radas (sv. Ivan Apostol) i fra Milan Sladoja (sv. Stjepan Prvomučnik).

27. 01. 2012. Petak

(pohod vizitatora)

Pohod oca vizitatora fra Viktora Papeža.

7. 7. 2012. subota

(oblačenje/zavjetovanje)

Habit su po prvi put obukla deseterica mladića: Dani Čulo (Sinj), Marko Đerek (Split, Veli Varoš), Zvonimir Jažo (Trogir), Dario Sinković (Gradac n/m), Darijo Stanković (Gradac n/m), Toni Šimunović (Otok), Željko Štrbac (Zagreb), Dražan Tadić (Otok), Antonio Tokić (Mravince), Stipan Vugdelija (Otok). Također, na svetoj misi odmah poslije oblačenja uslijedio je čin prvih zavjeta osmorice prijašnjih novaka: fra Ivana Đuzela, fra Ivana Grubišića, fra Jerka Kolovrata, fra Petra Komljenovića, fra Dejana Međugorca, fra Ante Prološćića, fra Kristiana Radasa i fra Milana Sladoje.

Rad, šport i rekreacija

Možemo reći da nam je naš sveti otac Franjo u četiri crte ostavio svoj način života: Evanđelje, bratstvo, siromaštvo i Crkva. Visovački novaci su to nastojali pretočiti u djelo, a ovdje ćemo se posebno osvrnuti na bratstvo, tj. bratsko druženje i rad. Tako su novaci proteklu godinu održavali Visovac urednim koseći travu, kupeći lišće - također čistili su samostan i radili u vrtu (Remetiću) koji se nalazi na zapadnoj obali visovačkog jezera. Tu su novaci kopali, sadili rajčice, krumpire, paprike itd. No da bi

bratski život bio potpuniji, novaci su se dali i u športske aktivnosti. U ljeto, dok je bilo još vruće, novaci su plivali, a kasnije su na red došli kopnjeni športovi. Igralo se na balote, a najviše, naravno nogomet. Tu su novaci dobili priliku istrčati se, izmoriti, nasmijati i družiti se. Možemo posvjedočiti kako je to bitno za duhovni život. Tu se čovjek uči strpljivosti - posebno ako gubi, uči se dijeliti radosti, ljutnje i žalosti, ukratko- uči se zajedničkom životu. Kako kaže jedan duhovni pisac da se čovjek pozna po tom kako jede i kako igra, tako smo i mi kroz igru imali priliku upoznati sebe, uvidjeti svoje mane i slabosti za koje smo mislili da su pobijeđene. Također kroz zimske hladne dane, kad ponestane posla u vrtu i po otoku, šport dobro dođe za održavanje fizičkog i psihičkog zdravlja, na taj način smo pobjeđivali lijenost i pospanost. Uz dosad

Škola u novicijatu

Bitni čimbenici franjevačkog života i formacije u novicijatu jesu molitva, rad i „škola“, tj. intelektualno, duhovno i liturgijsko obrazovanje. Škola je kod nas na Visovcu u svojoj biti interaktivna, tj. da se ne radi samo po staroj, klasičnoj metodi: „učitelj (meštar) govori – novaci slušaju“, nego da i novaci aktivno sudjeluju u nastavi i predavanju. Zato i novaci predstavljaju određene teme i djela sveukupne nastave na način da se kroz pitanja, poticanje na zajedničko razmatranje i razgovor može svatko uključiti i sa svojim znanjem i mišljenjem obogatiti sveukupni proces učenja i izobrazbe. Svrha te interaktivne škole jest, dakle, uzajamno i cjelovito razviti, formirati i ostvariti komunikacijske, pedagoške i socijalne kompetencije i sposobnosti u novaku, tj. u budućem franjevcu.

No, kako izgleda škola konkretno i što se zapravo uči u novicijatu? Dnevni raspored naše novicijatske škole dijeli se na tri glavna dijela:

1. zajednička nastava prije podne,
2. osobno učenje poslje podne i
3. tkz. „moja srijeda“ srijedom popodne.

navedene oblike rekreacije novaci su više puta odlazili s magistrom i domagistrom u "šetnju". Tako smo nekoliko puta posjetili Roški slap i Skradinski buk. Znamo da se sveti Franjo divio Bogu u svemu, u životinjama i prirodi, a mi smo se posjetom ovim mjestima itekako mogli diviti Božjoj kreativnosti i stvaranju. Kako je rekao jedan novak: "Kad je mjesto ljudskog progonstva ovako lijepo, koliko li je onda ljepše mjesto vječnog blaženstva?!" Također šetali smo prema obližnjim selima Dubravicama i Rupama, penjali se u pećine u kanjonu rijeke Krke itd. Na kraju nije toliko bitno gdje bili, ili što radili, makar to bilo ne znam kako besmisleno, samo je važno da je u Bogu učinjeno. Kako kaže sv. Pavao: "Dakle, ili jeli, ili pili, ili drugo što činili, sve na slavu Božju činite." (1 Kor 10,31) Mir i Dobro!

Fra Ivan Đuzel

1.) Nastavu, koju drži većinom naš meštar fra Jure Šimunović, imamo od ponedjeljka do četvrtka, uvijek tri školska sata.

„Duhovno bogoslovlje“ ili **„uvod u duhovnost“** općeniti je uvod u kršćanski i katolički duhovni život. Ovdje učimo što znači naša vjera za naš svagdanji, tj. nutarnji i vanjski, osobni i zajednički, liturgijski i javni život te što znači „nasljedovanje Krista“ praktično i konkretno. Što jest duhovnost i što nije prava duhovnost? Kako možemo probuditi i razvijati naš život u Kristu, tj. naš odnos s Kristom i s Bogom? Sva ta duhovna pitanja žele nas dakle, voditi do istinitog spoznanja sebe i spoznanja Boga kako bismo stigli glavnu svrhu našeg duhovnog putovanja, tj. pravo i puno zajedništvo s Bogom.

„Pravilo i spisi sv. Franje“ žele nas uvoditi u duh, život i poslanje sv. Franje, odnosno Franjevačkog reda. Tko je bio sv. Franjo? Što je on činio, govorio i želio? Kako izgleda i u čemu je zapravo karizma, specifičnost i duhovnost Franjevačkog reda, bilo to u svom izvornom ili današnjem obliku? Čitanje i tumačenje Pravila i spisa sv. Franje hoće nam dakle pomoći razumjeti što nam je Bog rekao i dao kroz sv. Franju i što On želi od nas, tj. što znači „biti franjevac danas“?

„Teologija redovničkog života“ pokazuje nam što je specifični redovnički život. Što znači biti redovnik? Što je identitet i poslanje redovnika? Što je kršćanska zrelost i savršenost i koje značenje imaju tri evanđeoska savjeta za nas i za druge? Koju ulogu igra redovničko svjedočanstvo u svijetu i kako se odnose kontemplacija, akcija i adoracija? Teologija redovništva želi nam dakle predstaviti bitne čimbenike posvećenog života kako bismo bolje razumjeli naše mjesto u Crkvi i naš božanski zadatak u Crkvi i svijetu.

„Aktualni dokumenti Franjevačkog reda“ predstavljaju redovito novaci. Cilj je čuti i upoznati glas, duh i volju generalnog ministra i Reda. Zato razmatramo većinom aktualna pisma generalnog ministra ili dokumente zadnjih generalnih kapitula kako bismo upoznali potrebe i naloge Reda. To nam pomaže izaći iz našeg lokalnog, provincijskog mentaliteta i otvoriti naš horizont za svjetsku i cjelovitu dimenziju Franjevačkog reda i bratstva.

„Likove i praksu franjevaštva“ predstavlja nam naš domeštar fra Stojan Damjanović koji je bio misionar u Africi i odatle ima veliko praktično iskustvo franjevačkog i apostolskog života. Kroz njegove priče i dokumentarce o drugim velikim misionarima možemo dakle crpiti puno uvida i osjetiti realnu atmosferu konkretnog franjevačkog života.

„Povijest franjevačkog Reda i povijest Provincije Presvetog Otkupitelja“ predaju djelomično fra Jure i djelomično novaci koji pripremaju prezentacije o određenim djelovima tih predmeta. Cilj je upoznati prošlost našeg Reda i naše Provincije u svom izvornom obliku i u svom povijesnim razvoju kako bismo razumjeli i ocjenili bolje lokalnu i internacionalnu sadašnjost franjevačke obitelji te mogli – po nadahnuću i volji Duha Svetoga – sagraditi bolju i sretniju budućnost Reda, Crkve i svijeta.

U **„Katekizmu Katoličke crkve“** koji nam predstavlja naš brat fra Petar Komljenović, koji je već diplomirao teologiju, učimo što je katolička vjera i što znači biti katolik. Cilj je učvrstiti i razvijati temelj naše vjere kako bismo uvijek istinski hodali – po želji sv. Franje – u duhu i nepogrješivom nauku svete, Katoličke i rimske Crkve.

I na kraju imamo još praktični **„glazbeno-liturgijski odgoj“** u kojem nas naša braća fra Jerko Kolovrat – koji je završio osnovnu glazbenu školu uz mnogogodišnju praksu sviranja – i fra Dejan Međugorac – koji svira klavijature i orgulje – uče pjevati crkvene i liturgijske pjesme. Ovdje razvijamo dakle našu praksu liturgijskog pjevanja kako bismo bolje, lijepše i radosnije sudjelovali i pjevali na misi, na časoslovu i drugim pobožnostima.

Pri kraju novicijata zaključujemo školu kratkim i laganim ispitima.

2.) Popodne imamo vrijeme za **osobno učenje**, tj. za čitanje knjiga, crkvenih dokumenata, za pripremljanje prezentacija, razmatranja, molitava za klanjanje i drugih pobožnosti.

Stječući naviku višesatnog dnevnog čitanja i pisanja, učimo se ovdje disciplini samostalnog učenja, intelektualnog rada i mentalnog koncentriranja kako bismo već ovdje pomalo uronili u duh i strukturu studija koji nas čeka nakon novicijata.

3.) Treći i zadnji dio naše škole čini tkz. „*moja srijeda*“. Ovdje jedannovak predstavlja (od pola sata do sat vremena) svaku srijedu popodne jednu određenu knjigu ili dokument. Općenito su to knjige jednog poznatog duhovnog autora,

teologa ili sveca ili važni crkveni i franjevački dokumenti. Ulazeći u svijet, mišljenje i djela autora obogaćujemo naše opće znanje i razvijamo svoj intelektualni, duhovni i životni horizont kako bismo upoznali razne protege ljudskog života te bolje razumjeli svekoliku stvarnost u kojoj živimo.

Sve zajedno čini dakle našu novicijatsku školu na Visovcu. Neka bude Bogu na čast i slavu! Amen.

Fra Petar Komljenović

Liturgijska glazba i pjevanje u novicijatu

Drugi vatikanski sabor, kad progovara o naravi svete glazbe, kaže: *Glazbena je baština opće Crkve blago neprocjenjive vrijednosti jer se ističe između ostalih izraza umjetnosti posebno time što sveto pjevanje, združeno s riječima, tvori potrebit i satavni dio svečane liturgije. (...) Sveta će glazba dakle biti to svetija što se tješnje poveže s liturgijskim činom, bilo da ugodnije izrazi molitvu, bilo da promiče jednodušnost, bilo da svete obrede obogati većom svečanošću. (SC VI, 112)*

Ove nam riječi ukazuju da sveta glazba zauzima važno mjesto u liturgiji i molitvenom izrazu Crkve. U novicijatu smo se trudili ozbiljno shvatiti zadaću koja nam je povjerena, a to je: animiranje liturgijskog pjevanja na misi, u liturgiji časova te u raznim pobožnostima (krunica, klanjanje, križni put). Tjedno smo imali na raspolaganju dva školska sata za uvježbavanje, a po potrebi i više. Naše su probe bile uvjetovane hodom liturgijske godine jer svako liturgijsko vrijeme obilježava i poseban glazbeni izražaj. Bitno je spomenuti da se probe razlikuju po tome uvježbava li se pjevanje za misu, časoslov ili pobožnosti. Stoga ćemo ukratko predstaviti tijek priprema i način odabira pjesama za misu, časoslov i pobožnosti.

Sвета миса.

Središte i izvor života Crkve pa i svakog redovničkog života jest euharistija. Većinu

vremena na probama provodili smo vježbajući pjesme za svetu misu, što se i podrazumijeva jer misu slavimo svaki dan. Odluku o tome hoće li misa i neki njezini djelovi biti pjevani donosili smo na temelju različitih stupnjeva liturgijskog slavlja, a to su: svetkovina, blagdan, spomendan i svagdan. Slavlje svete mise svetkovinom, kao najvišim stupnjem liturgijskog slavlja, popratili smo isvečanim pjevanjem dok smo svagdanom slavili tihu misu. Pomoć u izboru pjesama za svečana misna slavlja najčešće smo potražili u liturgijsko-pastoralnom listu *Živo vrelo* pa se može zaključiti da nam je glavno pomagalo u pjevanju bila liturgijska pjesmarica *Pjevajte Gospodinu pjesmu novu*.

Liturgija časova.

Probe pjevanja za liturgiju časova također su bile u skladu s različitim stupnjevima liturgijskih slavlja za koja smo se pripremali. Iziskivale su manje vremena zbog dobrog predznanja kojeg su nam prenijeli naši odgojitelji u postulaturi i sjemeništu. Najsvečanije pjevanje Liturgije časova bilo je za vrijeme nedjeljne Večernje i svetkovinom. Koristili smo se gregorijanskim napjevima za himne i evanđeoske hvalospjeve te s osam različitih tonusa za pjevanje psaltira. Također smo koristili napjeve iz već spomenute liturgijske pjesmarice *Pjevajte Gospodinu pjesmu novu* te iz knjižice *Pjevana Večernja Nedjeljom* (posebni otisak iz *Službe Božje* 37/1997.)

Pobožnosti.

Glazba zauzima važno mjesto i u pobožnostima jer kako kaže sv. Augustin: *Tko pjeva dvostruko moli*. Stoga smo svakodnevnu molitvu krunice u Marijinom svibnju obogatili pjesmom. Nadalje, Križni put, kao neizostavnu i u narodu duboko ukorijenjenu korizmenu pobožnost, popratili smo tradicionalnim korizmenim napjevima. Pjevanje je pak najraznolikije bilo za vrijeme pobožnosti klanjanja pred Presvetim Oltarskim Sakramentom. Svakog četvrtka bi naizmjenice po dva novaka birala pjesme i vodila klanjanje. U izboru pjesama za pobožnosti najčešće smo se služili *Velikom katoličkom pjesmaricom*.

Liturgijska glazba i pjevanje zasigurno je obogatilo naš život u novicijatu. Imali smo priliku za napredovanje i razvijanje svojih talenata. Animiranjem pjevanja na liturgijskim slavljinama okolnih župa svjedočili smo svoju vjeru i poziv. Stoga ćemo zaključiti poticajnim riječima iz Svetoga pisma: *Razgovarajte među sobom psalmima, hvalospjevima i duhovnim pjesmama! Pjevajte i slavite Gospodina u svom srcu! Svagda i za sve zahvaljujte Bogu i Ocu u imenu Gospodina našega Isusa Krista! (Ef 5, 19-20)*

Fra Jerko Kolovrat i fra Dejan Međugorac

Pohod braći na Trsatu

Već tradicionalno novaci s Visovca idu u posjet novacima na Trsatu, a tako je bilo i ove godine, od 6. do 9. ožujka 2012.

U utorak 6. ožujka nakon jutarnje molitve, svete mise i zajutarka nas osmorica novaka s našim mešтром fra Jurom Šimunovićem krenuli smo s Visovca oko 8 sati prema Trsatu, gdje smo stigli u podne. Dočekali su nas trsatski novaci zajedno s mešтром fra Zoranom Bibićem. Zajedno smo u samostanskoj kapelici izmolili Srednji čas i Službu čitanja. U 15 i 30 smo izmolili krunicu, a potom krenuli u razgledavanje svetišta, samostanske riznice i

kapele zavjetnih darova. U blizini samostana nalazi se župna crkva sv. Jurja podno Trsatske gradine. U 18 i 30 slavili smo svetu misu prije koje je bila pobožnost sv. Antunu. Po običaju smo nakon večere izmolili Povečerje.

Srijeda, 7. ožujka. Nakon Jutarnje molitve i zajutarka razgledali smo samostansku knjižnicu u kojoj se nalaze vrijedne knjige i dokumenti među kojima su najvrjednije inkunabule (17). Oko 9 sati krenuli smo do grada Rijeke spuštajući se niz stube (kojih ima oko 560), poznate kao *Kružičeve stube*. Po dolasku u grad pogledali smo najprije župnu crkvu Uznesenja BDM iz X. st. U katedrali sv. Vida, koja je prvostolna crkva Riječke nadbiskupije, osobito nas se dojmilo raspelo iz XIII. st. s kojeg je iz boka Kristova, kojeg je kamenom pogodio ljutiti Lončarić, potekla krv. Iz katedrale smo se uputili do kapucinske crkve Gospe Lurdske u sklopu koje se nalazi postulatura koja ove godine broji osam postulanata. U tom je samostanu tri tjedna boravio sv. Leopold Bogdan Mandić, a u kripti je pokopan sluga Božji fra Ante Josip Tomičić. Nakon ručka na Trsatu uslijedio je rekreacijski dio. Na nogometnom igralištu zaigrali su trsatski novaci, kapucinski postulanti te mi novaci s Visovca. Nakon nogometa i kratkog odmora izmolili smo krunicu, zatim Večernju te slavili svetu misu u 18 i 30. Nakon večere svi smo zajedno pogledali film *Djeca raja* (Majid Majidi, 1997.), a u 22 sata izmolili smo Povečerje i krenuli na počinak.

Četvrtak 8. ožujka bio je određen za jednodnevni izlet u Istru. Nakon svete mise i zajutarka u 8 i 30 krenuli smo u Pulu, gdje nas je dočekaao župnik župe sv. Antuna fra Tomislav Hrستیć. Najprije smo razgledali pulsku katedralu Uznesenja BDM, a potom se uputili do braće konventualaca kako bi razgledali crkvu i samostan sv. Franje kojeg je osnovao sv. Ante. U crkvi se nalazi propovjedaonica s koje je propovijedao sv. Bernardin Sijenski. Nakon toga izmolili smo Srednji čas i Službu čitanja u crkvi sv. Ante gdje je župnik fra Tomislav predstavio samostan i župu. Osobito nas je razveselio susret s najstarijim svećenikom u Hrvatskoj fra Berardom Barčićem koji je zakoračio u 103. godinu. Nakon objeda uputili smo se prema

Vodnjanu, gdje nas je dočekaao don Marijan Jelenić, župnik župe sv. Blaža. Razgledali smo crkvu sv. Blaža te vrijednu zbirku umjetnina i relikvija u kojoj se nalazi preko tri stotine relikvija svetaca među kojima su i četiri tijela (tri neraspadnuta). Potom smo se uputili u Bale, gdje smo razgledali crkvu Pohodaenja BDM u kojoj je pokopan blaženi *Julijan iz Bala*. Nakon toga krenuli smo na Trsat gdje smo izmolili Večernju, te nazočili klanjanju pred Presvetim Oltarskim Sakramentom.

Petak, 9. ožujka. Nakon Jutarnje i svete mise uputili smo se prema Opatiji gdje smo razgledali župnu crkvu sv. Jakova koja je sagrađena na temeljima stare benediktinske opatije. Nakon kratke šetnje kroz Opatiju krenuli smo natrag na Trsat odakle smo, nakon objeda i pozdrava, krenuli natrag na Visovac.

Fra Dejan Međugorac

Posjet novaka s Trsata 22. – 25. svibnja 2012.

Već tradicionalno novicijati Visovac (Provincija Presvetog Otkupitelja) i Trsat (Provincija sv. Ćirila i Metoda) organiziraju međusobne susrete. Nakon susreta na Trsatu u ožujku trsatski su novaci posjetili Visovac. Susret je trajao od 22. do 25. svibnja 2012.

22. svibnja – utorak

Novaci s Trsata, predvođeni mešтром fra Zoranom Bibićem i domešтром fra Krunoslavom Kolarićem, stigli su na Visovac oko 18 sati. U 18 i 30 zajedno smo izmolili Večernju nakon koje je uslijedila krunica i prigodno razmatranje. Nakon večere u 20 sati bila je prilika za zajedničko druženje i ugodnu šetnju po otočiću Visovcu.

23. svibnja – srijeda

Dan smo započeli molitvom Službe čitanja u 6 i 30. U 7 sati slavili smo svetu misu s Jutarnjom. Nakon zajutarka domeštar visovačkih novaka fra Stojan Damjanović upoznao je trsatske novake spoviješću Visovca, njegovim prirodnim i kulturnim bogatstvima te sa svetištem

Gospe od Milosti. Do objeda u 12 i 30, unatoč kišovitom vremenu, imali smo prigodu uživati u ljepotama Skradinskog buka. Poslijepodne smo se uputili prema Šibeniku gdje su nas dočekali fra Perica Maslač, župni vikar u Gospe van grada u Šibeniku, fra Božo Mandarić, župni vikar u Kninu i bogoslov fra Dragan Međugorac. Najprije smo posjetili samostan sv. Luce u kojem borave benediktinske sestre i muzej u sklopu samostana. Potom smo se uputili prema samostanu sv. Lovre gdje nas je dočekaao fra Mate Topić i predstavio crkvu i samostan. U crkvi je pokopana službenica Božja Majka Klara Žižić, utemeljiteljica Družbe sestara franjevki od Bezgrješne. Sestre od Bezgrješne srdačno su nas primile i ugstile u Kući matici. Posjetili smo i šibensku katedralu, samostan sv. Franje u kojem borave braća konventualci te samostan sv. Ante na Šubićevcu gdje nas je primio gvardijan fra Ivan Nimac. U crkvi smo

izmolili Večernju i krunicu, a potom krenuli natrag na Visovac. Iza večere pogledali smo film „Marcellino pane e vino“.

24. svibnja – četvrtak

Jutarnju i Službu čitanja izmolili smo u 7 sati, a nakon zajutarka krenuli smo prema svetištu Gospe Sinjske gdje nas je dočekaao gvardijan fra Bože Vuleta. Svetište smo razgledali pod vodstvom bogoslova fra Ante Bešlića i fra Duje Botterija. Svetu Misu koju je predvodio fra Zoran Bibić, meštar trsatskih novaka, slavili smo u 11 i 30. Uputili smo svoje molitve Gospi pred slikom čudotvorne Gospe Sinjske koju mnogobrojni vjernici štiju i časte. Nakon objeda krenuli smo prema Splitu. Najprije smo posjetili crkvu i samostan Gospe od Zdravlja gdje nas je dočekaao prof. fra Ante Branko Periša koji nas je spretno vodio ulicama grada Splita. Posjetili smo Dioklecijanovu palaču i splitsku katedralu. Također smo se susreli sa sestrama klarisama koje su nas srdačno primile. Potom smo posjetili samostan Sluge Božjega fra Ante Antića i crkvu Presvetog Otkupitelja gdje smo izmolili Večernju. Samostan i crkvu ukratko nam je predstavio bogoslov fra Ivan Jakovljević. Na Visovac smo se vratili oko 20 i 30.

25. svibnja – petak

Dan smo započeli molitvom Službe čitanja u 7 sati. U 7 i 30 slavili smo svetu misu s Jutarnjom. Nakon doručka uputili smo se prema Roškom slapu. Najprije smo razgledali gornji plovni tok rijeke Krke, gdje smo se kratko zaustavili kod pravoslavnog manastira sv. Mihovila arkandela. Nakon toga smo razgledali Roški slap te se uputili prema Visovcu. Poslije objeda braća s Trsata uputili su se natrag prema svom samostanu.

Vjerujemo da je ovaj susret, ispunjen bratskim zajedništvom i radošću, bio obogaćujući za oba novicijata.

Fra Jerko Kolovrat

Sveta Klara Asiška

Svjetlo koje je obasjalo Crkvu i svijet

U sv. Damjanu Klara je zajedno sa sestrama, koje joj je Gospodin dao, proživjela dugi niz godina u žarkoj molitvi, postu i pokori, slijedeći put svete jednostavnosti, poniznosti i siromaštva. Trajno je izgarala od ljubavi prema siromašnom i raspetom Kristu i spasenju duša!

U ovom slavnom pozivu ubrzo su joj se pridružile rođene sestre: Agneza i Beatrice, te majka Hortulana.

Poput Franje bila je sama molitva. Snagom te molitve ozdravljala je svoje bolesne sestre i umnažala čudesna djela. Kada su Saraceni cara Fridrika II. napali Asiz i već došli do zidina samostana, strah je obuzeo sve sestre, te su zaplakane došle majci. Klara je živom vjerom s Presvetim u rukama izišla pred vojnike. I čula je Isusov glas: „Ja ću vas uvijek čuvati!“ Neprijateljska vojska je prestrašena pobjegla. Tada je Svetica molila pomoć i za svoj grad. I opet je primila odgovor: „Morat će izdržati velike kušnje, ali će mojom zaštitom biti obranjen!“

Klara je kći asiškoga plemića Favarone di Offreduccio i Hortulane, također viteškog podrijetla, rođena 1194. godine.

Još je u roditeljskoj kući slijedila put krjeposti, te njezin veliki životopisac ističe: „Dok je cvala izvana, iznutra je oblačila Krista“.

Oduševljena Franjinim primjerom, koji je bio zahvaćen Kristom i snagom Njegove ljubavi, ostavlja svijet i svu njegovu ispraznost i taštinu. Pobjegla je iz roditeljske kuće kroz tajna „vrata smrti“ i ušla u novi život, slijedeći stope siromašnoga i raspetoga Krista.

Franjo je, okružen braćom, prima u svetištu Marije Anđeoske, gdje joj – nakon što joj je odrezao dugu plavu kosu – oblači franjevački habit, te mu ona obećaje poslušnost, smatrajući ga svojim duhovnim ocem i Utemeljiteljem Reda. On je najprije odvodi u samostan benediktinki. Zatim joj nalazi novo boravište u zatišju samostana sv. Damjana. Tu je sam Gospodin i Franju pozvao: „Franjo, idi, i popravi moju kuću...“

Jedno divno svjedočanstvo povjerenja u snagu Klarine molitve imamo u pismu kardinala Hugolina: „Zato ti povjeravam svoju dušu i preporučujem svoj duh kao što je Isus na križu preporučio Ocu svoj duh. Na sudnji ćeš dan biti odgovorna, ne budeš li se pomno brinula za moje spasenje, jer sam duboko uvjeren da ćeš kod vrhovnoga suca izmoliti što god zatraži ustrajnost tolike pobožnosti i obilje suza.“

Koliko silno je Majka Klara bila prožeta dubinom misterija svoga poziva i poslanja, koje joj je sam Bog povjerio, vidimo u riječima iz pisma sv. Agnezi Praškoj, koja je slijedila njezine stope, ostavivši kraljevski dvor, utemeljila prvi samostan klarisa u Pragu: „Smatram te pomoćnicom samoga Boga u spasenju duša, potporom i pomoći klonulim udovima Njegova Mističnog tijela!“

Duboki život molitve uvodio ju je u kontemplaciju. Istinski je bila uronjena u Božje tajne, posebno u boli Raspetoga. Motreći ga očima svoje duše, plakala je kao i Franjo nad „Ljubavi koja nije ljubljena“.

Svom svojom dušom ljubila je Krista, zadivljena Njegovom poniznošću, zapanjujućim siromaštvom i neizrecivom ljubavi!

Njezino siromaštvo potresa! Nije htjela ništa posjedovati ni za sebe ni za svoje sestre, osim Krista Raspetoga.

Sama je proživljavala Muku Kristovu u svom tijelu. Svoju patnju pretvarala je u ljubavi i molitvu za Crkvu i svijet. I Crkva i svijet su osjećali ovo svjetlo koje je snažno zasjalo i neizrecivu ljubav kojom je Klara preobražavala lice Zemlje! U buli kanonizacije pape Aleksandra IV. najbolje je to izrečeno: „Klara je, naime, bila sakrivena, ali je njezin život bio otvoren; Klara je šutjela, a njezin je dobar glas vikao; živjela je povučena u ćeliji, a bijaše poznata gradovima.“

Franjo je za Klaru i njezine sestre, kao temeljno pravilo njihova Reda napisao spis i nazvao ga „forma vivendi“ – način života, koji nije u potpunosti imao vrijednost redovničkog pravila. Kardinal Hugolin (kasnije papa Grgur IX.) – Franjin i Klarin prijatelj, piše novo Pravilo, koje je više nalik benediktinskom. Tada Klara sama piše svoje Pravilo, koje konačno potvrđuje sam papa Inocent IV. koje ona prima dva dana prije smrti (11. 8. 1253.)

Danas klarise sačinjavaju najbrojniji kontemplativni ženski Red: oko 20 000 sestara razdijeljenih u gotovo 1 000 samostana po cijelome svijetu.

Naš splitski samostan klarisa, najstariji je u Hrvatskoj, osnovan 1308. Kako je zgrada unutar Dioklecijanove palače bila pretijesna i štetila zdravlju sestara, redovnice su uz pomoć splitskoga biskupa Marka Kalodere sagradile novu zgradu na Lučcu, tada izvan gradskih zidina, u koju su sestre uselile 1883. Danas je to središte grada. U samostanu živi 19 sestara, od toga 1 kandidatice, 2 novakinje i 2 sestre s privremenim zavjetima. Godine 1975. samostan je pod vodstvom s. Marije od Presvetog Srca, pokrenuo biblioteku asketsko-mističnih djela SYMPOSION, koja objavljuje djela klasika kršćanske duhovnosti: poznata otačka djela i priznata mistična djela iz crkvene povijesti. Naša govornica mjesto je duhovnih susreta s brojim dušama koje ovdje traže

pomoć molitve, duhovnih razgovora i putokaz u vlastitom duhovnom životu. Mnoge skupine djece, mladih i zrelih ljudi žele se susresti sa sestrama i upoznati naš poziv klarise, poslanje i trajni molitveni život. 2008. godine proslavile smo svoj veliki jubilej 700 godina postojanja u gradu Splitu!

Iz ovoga splitskoga samostana klarisa niknule su nove mladice: 1944. četiri sestre osnovale su novi samostan u Zagrebu, iz kojega su osnovana dva nova samostana: u Nazarju (Slovenija) 1978. Iz Nazarja su osnovana dva nova mlada samostana.

I 2000. godine sestre su hrabro krenule u novu Božju avanturu, osnovavši novi samostan klarisa u Požegi.

1989. četiri sestre iz splitskoga samostana osnivaju dugo očekivani samostan klarisa u našoj Bosni, točnije u Brestovskom kod Kiseljaka.

Preživjele su sva ratna stradanja u Bosni i hrabro ostale svjedočeći vjeru u moćnu Božju zaštitu i ljubav prema svim ljudima različitih vjeroispovijesti i narodnosti.

U našem visokom jubileju, 800. obljetnici utemeljenja Reda siromašnih sestara svete Klare, žarko želimo oživjeti lik svete Majke Klare u našem vremenu u novim mladicama Reda. Želimo biti žive slike Zaručnika naših duša Isusa Krista, kao što je to bila Klara, po uzoru na Bl. Djevicu Mariju, Majku svakog našeg poziva, i izgarati poput nje u ljubavi prema Bogu i svim ljudima! Biti znak Božji ljudima našega vremena, znak da Bog toliko ljubi svijet, da nas je pozvao da živimo ovaj način života Njegovom snagom, jer nas je iz ljubavi prema ljudima pozvao u ovaj slavni poziv.

I možemo završiti riječima Majke Klare: „Idi sigurna, jer On te je uvijek nježno čuvao kao majka svoje malo djetete! Ti, Gospodine, budi blagoslovljen, koji si me stvorio!“

Neka nas svih trajno prati obilje blagoslova i moćna molitva naše Majke i Utemeljiteljice, SVETE KLARE ASIŠKE!

Sestre klarise – Split

Zajedno u Kristu! – Novaci i brat iz Afrike

Visovac, 13. srpnja 2012.

U kući novicijata franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja na otočiću Visovcu u posjet je došao fra Stefano Alimari Kizunt, frnjevac iz afričke države DR Kongo i franjevačke provincije San Beno Africen. Ovo je Stefanu prvi dolazak u Europu, a njegov posjet Hrvatskoj nije puka slučajnost, došao je posjetiti provinciju Presvetoga Otkupitelja i svoga poznanika fra Stojana Damjanovića koji mu je bio odgojitelj. Fra Stojan je na početku susreta progovorio o Africi, Kongu i posebno o fra Stefanu. Sjetio se svoga prvoga dolaska na tlo Afrike, svojih kolega misionara, lokalnoga stanovništva i formiranja franjevačke zajednice u Kongu.

Fra Stojan: Godine 1986. General Reda došao je na ideju da se formira franjevačka provincija u Kongu jer je tu bilo najviše franjevac. Sve je bilo nekako nepovezano tako da se osjetila potreba za formiranjem Provincije i primanjem domaćih kandidata. U gradiću Bukavu pokrenuta je gradnja kuće odgoja. Završetkom radova ulazim u kuću i tu

ostajem devet godina. Vršio sam različite službe, bio sam gvardijan, vikar, ekonom i odgojitelj. Broj kandidata koji žele postati dio zajednice ograničen je na pet. Obično od dvadesetorice kandidata treba odabrati petoricu koji će ući u odgojni zavod i započeti formaciju. Cijela ova inicijativa u povodu kuće odgoja pokazala se uspješnom, sve se brzo širilo, tako da danas imaju 47 bogoslova. Ovo je pokazatelj kako se marljivim radom i upornošću može u jednom kratkom vremenu mnogo toga ostvariti. Šesnaest fratara posluhuje četiri župe i jedan samostan. Ostali su raspoređeni kao misionari u raznim dijelovima Konga, a neki studiraju u Rimu. Stefan je u postulaturu pripušten 1994. Nakon sedam godina studija postao je odgojitelj i definitor. Bivši misionari i drugi prijatelji Afrike prikupili su sredstava i omogućili fra Stefanu dolazak u Hrvatsku.

Stefano Alimari Kizungu rođen je 24. svibnja 1967. u obitelji sa trinaestero djece od kojih je petero preminulo u djetinjnoj dobi, a poslije mu je šesti brat preminuo u odrasloj

dobi. Pokojni mu je otac po zanimanju bio vozač. Stefano je bio voljeno dijete od roditelja. U šesnaestoj godini života odlazi kod tetke gdje ostaje tri godine. Taj boravak mu je bio jako važan za njegovu budućnost, tu je shvatio da je vjerski život jako važan za čovjeka. U razredu je uvijek bio prvi ili drugi tako da nije imao nikakvih većih problema. Uvijek je osjećao kada nešto ne ide, nije bio indiferentan na život oko sebe, bio je osjećajna osoba. Broj razreda u Africi drugačiji je nego u Hrvatskoj. Učenik najprije pohađa šest razreda osnovne, a potom šest razreda srednje škole. U šestom razredu srednje škole bio je kandidat kod salezijanaca i oni su ga puno voljeli. Od šesnaest kandidata izabrana su trojica, među kojima je bio i on. Na jednom predavanju gdje je fra Ilija Barišić (franjevac Zadarske provincije) govorio o Sv. Franji osjetio je poziv na franjevački život i shvatio je da je to put kojim želi krenuti. Tražio je od salezijanaca da mu dozvole odlazak.

Kod franjevac je bilo osam kandidata u postulaturi, šestorica su ostala, a poslije su još dva izišla, jedan u novicijatu, a drugi je otišao na studij. Konačno, od te skupine samo su dvojica ostala među kojima je fra Stefan.

Novaci: *Kada govorimo o Africi, prenose li mediji istinitu sliku o Africi, njenim poteškoćama, potrebama, ljepotama, o afričkom čovjeku?*

Fra Stefano: O Africi se govori kao o siromašnom kontinentu, ali ima ona i svoju drugu sliku o kojoj se malo govori. Mediji krivo izvještavaju! Upravo je bio rat. Imamo dvije zaraćene strane, a treći su promatrači, mirovne snage koje djeluju samo ako im se nešto naredi, njih zanima samo novac. Njihovo djelovanje je u stvari samo „zastor“ kojim se želi prekriti iskorištavanje Afrike. UN će se povući kada iscrpi sva prirodna bogatstva. Tu je politika: Engleske, Francuske, Amerike, u posljednje vrijeme Kine te drugih velikih zemalja.

Novaci: *Možete li nam opisati slavlje euharistije na afričkom kontinentu? Postoje li razlike uvjetovane tradicijom, kulturom, boravištem? Poznato nam je da je afrički čovjek nadaren za pjevanje i ples. Koliko se na taj način može uveličati euharistijsko slavlje?*

Fra Stefano: Afrikanci su živ narod i oni cijelim bićem slave Boga, posebno Kongoanci. Kako je ples i živost dio naše kulture onda mi to nastojimo unijeti i u liturgiju, dok je kod vas u Hrvatskoj kao na sprovodu. Afrikancima je neizostavno i pljeskanje rukama, a u pogledu same liturgije, tu nema nikakve razlike. Afrikanci su doslovno shvatili riječi Svetoga Pisma koje čovjeka pozivaju da cijelim svojim bićem slavi Boga, stoga mi to i činimo.

Novaci: *Kao svećenik, dolazite li u kontakt s nekršćanskim narodima, je li u Africi zaživio ekumenizam i vjerska tolerancija?*

Fra Stefano: Roditelji su afričkoj djeci prepustili da sami biraju hoće li biti katolici ili protestanti. Ponekad bude slučajeva u kojima se poremete odnosi između oca i sina zbog vjerskih pitanja. Uglavnom, djeca sama biraju svoju vjeroispovijest. U centralnoj Africi muslimanska djeca u vrijeme Ramazana dolaze kršćanskoj djeci i darivaju ih, a kršćani njima uzvraćaju poklonima za Božić. Sve poteškoće između ove dvije velike religije uvjetovane su izvana.

Novaci: *Koja su još vjerovanja zastupljena na prostorima Afrike?*

Fra Stefano: Svi su u Africi vjernici, svi imaju svoju tradiciju i unutar obitelji stvaraju svoju vjeru. Plemenske vjere nemaju nekoga posebnoga svećenika koji bi svim tim upravljao. Dovoljan je snažan kult vjere u duhove predaka. Ispričao bih vam jednu zgodu o jednom fratra i djedu. Fratar misionar nakon dugog pješaćenja ispred sebe ugledao je jednu kućicu u kojoj se nalazila hrana, piće i kipić. Djed je prinio tu hranu kao žrtvu za duše predaka kako bi s njima ostvario kontakt i imao duhovne koristi. Fratar koji je tuda prolazio bio je iscrpljen od puta i nakon oklijevanja poslužio se, bojao se da ga ne bi tko vidio. Takav čin je za lokalno stanovništvo strogo zabranjen i predstavlja „svetogrđe.“ Djed koji je postavio spomenutu hranu kao žrtvu bio je *murambo* – poglavica sela, a kada je vidio da je hrana nestala obradovao se misleći da su došli preci. Zbog toga je počastio cijelo selo. Fratar koji je bio u strahu, odahnuo je.

Novaci: *Kako čovjek iz Europe i razvijenih zemalja svijeta može najbolje pomoći Africi?*

Fra Stefano: Najbolja je kineska poslovice koja kaže: *Nemoj nekome loviti ribu nego ga nauči kako da sam ulovi ribu.* U Kongu postoje poteškoće koje su slične i u drugim zemljama. Npr. *kinig* je drvo od čije se kore prave lijekovi za liječenje malarije. Ta se kora suši i prerađuje u Njemačkoj te se vraća kao gotov proizvod na tržište. Važno je da se i njih u Africi nauči proizvoditi. Na taj će način mnogo uštedjeti i cijena konačnoga proizvoda bila bi manja.

Novaci: *Kakve je utiske na vas ostavila Hrvatska?*

Fra Stefano: Vidi se razlika i još postoji neki osjećaj da su Europljani (bijelci) veći od Afrikanaca. Osjeća se neka „pregrada“. Kada sam bio na mladoj misi u Hrvatskoj i u posjetu nećacima fra Mira Ančića (misionara), pričao sam o Africi. Bili su nekako drugačiji, srdačniji. Bili su oduševljeni i željeli su se sa mnom slikati. U nekim mjestima gdje nije kročio crnac, osjeća se „distanca“. Dolazak bijelaca u Afriku je sasvim različit. Crnačka djeca fratra hvataju za habit, žele se slikati i traže od fratra da za njih moli, a molitvu znaju tražiti i odrasli.

Novaci: *Što biste preporučili mladim laicima, redovnicima i svećenicima koji žele doći u Afriku kao misionari?*

Fra Stefano: Potrebna je organizacija. Npr. fra Emilijo, talijanski svećenik i liječnik iz Genove, organizirano dovodi skupine ljudi koji žele volontirati. Hrvati to ne čine, nisu organizirani i još za to nisu otvoreni. Na to je utjecao i komunizam, bilo bi dobro da se tu nešto promijeni. Kada netko u Kongo dolazi u ime Crkve onda ga prihvaćaju jer znaju da ih Crkva neće pokrasti, da ona daje sebe. A kada netko dolazi izvan Crkve, misli se da je došao netko s novcem te da želi graditi i iskoristiti narod. Sv. Franjo imao je karizmu za misijsko djelovanje. Unatoč brojnim preprekama svojom upornošću izborio se za odlazak u misijske zemlje. Sv. Ante koji je čuo za smrt misionara u Maroku, potaknut njihovim primjerom, pristupa franjevačkoj zajednici sa željom za misijsko djelovanje. Ovo su primjeri kako i mi nekada trebamo biti ustrajni kako bi dostigli željeni cilj.

Novaci: *Što nam možete reći, iz vašeg iskustva, o fra Stojanu koji je bio vaš odgojitelj i misionar u Kongu?*

Fra Stefano: Razlike Europe i Afrike su velike, počevši od klime, hrane, kulture, obitelji pa i samostanske zajednice. Fra Stojan je kao odgojitelj imao dosta razumijevanja za nas, bio je strpljiv i u isto vrijeme jednostavan i praktičan, nije bio površan.

Novaci: *Možete li uputiti poticajne riječi novacima i onima koji osjećaju duhovni poziv?*

Fra Stefano: Sjećam se da je papa Ivan Pavo II. , koji je tada bio u poodmakloj dobi, rekao da još traži svoje zvanje. Želio je reći da uvijek gledamo naprijed i da tražimo više. Nemoj misliti da si sve iscrpio. Opasno je misliti da si sve uspio. U pozitivnom smislu treba biti nezadovoljan sa sobom. Kada ispovijedam savjetujem da ljudi ne smiju biti zadovoljni nego da mole Boga da im daruje žeđ za njim, onda će dati i tu glad za napredovanjem, molitvom i za tim da postanemo i budemo bolji. Ne treba tražiti sebe nego treba htjeti dobro svima oko sebe bilo siromašnima ili bogatima. Moli se za dobro drugih, a onda ćeš i ti dobiti sve to što si molio za drugoga, dobit ćeš unutarnji mir.

Stefano je izrekao svoje mišljenje kojim je izrazio oduševljenje nama koji smo pošli drugim putem, za Kristom, jer smo se odvažili i upustili u jednu drugačiju životnu avanturu. Pri kraju se pomalo našalio i pitao je što mi želimo, želimo li da on u Hrvatskoj ostane kraće, duže ili trajno? Svi smo jednoglasno poželjeli da ostane trajno, no njegov je odgovor bio da ipak ide natrag jer ga očekuju važne obveze u svojoj Provinciji u kojoj vrši funkciju definitora i odgojitelja.

Njegove završne riječi bile su:

„Sve što vas čeka u budućnosti dolazi iz novicijata koji je rasadnik – stablo sa žilama. Ovdje u novicijatu treba postaviti temelje za budućnost, ovdje vas Bog priprema za ono što tek slijedi. Zahvalan sam svima što sam srdačno dočekan i primljen i možda se još koji put vidimo. Očekujem da puno molite za mene!“

Kada je bio bolestan i kad su ga snalazile sve moguće boli, jednom mu je zgodom kazao njegov drug: “Oče, uvijek si se utjecao Pismu da budeš zaštićen, ono ti je pružalo lijekove za boli. Molim te, daj da ti se nešto pročita iz proroka, možda će ti se obradovati duh u Gospodinu.” Njemu će svetac: “Dobro je čitati svjedočanstva Pisma, dobro je u njima tražiti Gospodina Boga; ja sam sebi iz Pisma toliko toga usvojio da mi je to posve dosta za razmatranje i razmišljanje. Ne treba mi mnogo toga, sinko, dosta mi je da znam Isusa Krista siromašna i propeta.” (2Cel, 71)

*Mladići i djevojke odlučite se i vi na put
za Kristom u Franjevačkoj obitelji:*

■ **Franjevci – OFM – Hercegovačka provincija**

Franjevačka 1, 88 000 MOSTAR

tel.: (036) 333-525

faks: (036) 333-526

www.franjevci.info

■ **Franjevci – OFM – Bosanska provincija**

Zagrebačka 18, 71 000 SARAJEVO

tel.: (0)33/ 722 452

■ **Franjevci – OFM – Splitska provincija**

Trg Gaje Bulata 3, 21 000 SPLIT

tel.: 021/348-182

faks: 021/347-822

www.franjevci-split.hr

■ **Franjevci – OFM – Zadarska provincija**

Trg svetog Frane 1, 23 000 ZADAR

tel.: 023/250-468

faks: 023/250-136

www.ofm-sv-jeronim.hr

■ **Franjevci – OFM – Zagrebačka provincija**

Kaptol 9, 10 000 ZAGREB

tel.: 01/ 4814-181

faks: 01/ 4814-171

www.ofm.hr

■ **Franjevci kapucini – OFMCap.**

Sv. Leopolda Mandića 47, 10 000 ZAGREB

tel/fax.: (+385) 01/ 29 82 520

www.kapucini.hr

■ **Franjevci konventualci – OFMConv.**

Sveti Duh 31, 10 000 ZAGREB

tel.: 01/ 3771-888

faks: 01/ 3773-754

www.ofmconv.hr

■ **Franjevci trećoreci glagoljaši – TOR**

Jandrićeva 21, 10 000 ZAGREB

tel.: 01/ 4673-393

faks: 01/ 4673-803

www.franjevcitor.hr

■ **Školske sestre franjevke**

Lovretska 9, 21 000 SPLIT

tel.: 021/ 319-660

faks: 021/ 319-358

www.ssfc.org

■ **Školske sestre franjevke**

Bosansko – hrvatska provincija

Držićeva 31, 10 000 ZAGREB

tel.: 01/ 6065-737

faks: 01/ 6180-276

www.ssfc.org

■ **Školske sestre franjevke**

Hercegovačka provincija

Fra Luje Maruna 28, 10 000 ZAGREB

tel.: 01/ 3688-530

faks: 01/ 3688-540

■ **Franjevke od Bezgrešne Majke Klare**

Žižić 6, 22 000 Šibenik

tel.: 022/ 201-045

faks: 022/ 214-047

www.sibenskefranjevke.hr

■ **Franjevke od Bezgrešnog Začeca**

Don F. Bulića 8, p.p. 21

20 000 Dubrovnik

tel.: 020/ 414-098

faks: 020/ 422-878

■ **Franjevke Bezgrešnog Začeca**

(iz Crne Gore)

Ciglanska 7, 10 000 ZAGREB

Tel.: 01 / 3770-553

■ **Franjevke misionarke iz Asiza**

Svačićev trg 4/3, 10 000 ZAGREB

tel.: 01/ 4577-664

faks: 01/ 4576-771

■ **Sestre klarise – Red sv. Klare**

Samostan Sv. Klare

Kvaternikova 167, 10 000 ZAGREB

tel.: 01/ 3736-524

www.klarise-zg.hr

■ **Samostan Sv. Klare**

Ul. sv. Klare 1a, 21 000 SPLIT

tel.: 021-482-677

■ **Samostan Sv. Klare**

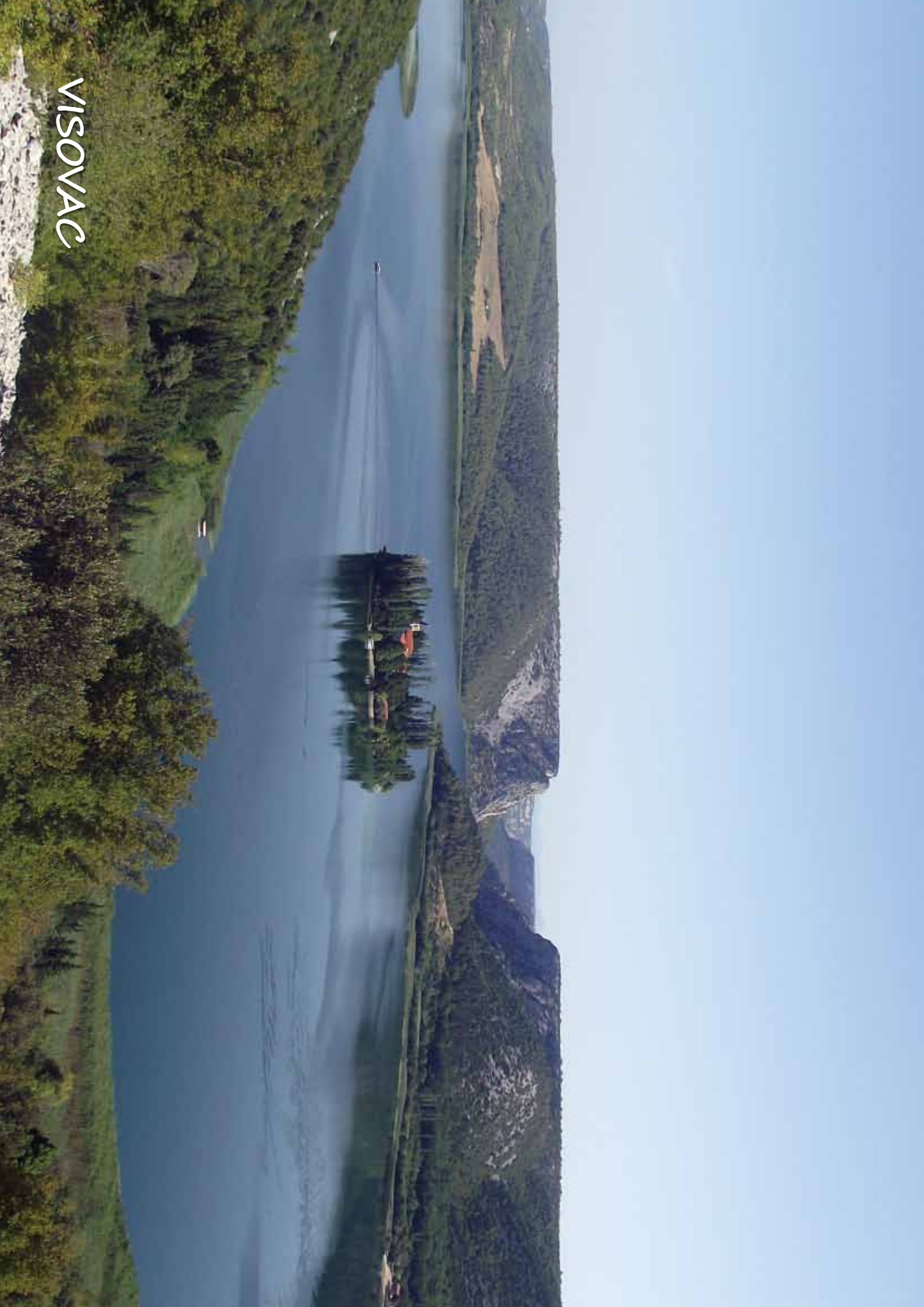
E. Kvaternika 85, 34 000 POŽEGA

tel.: 034-211-120

■ **Samostan Sv. Klare**

Brestovsko BiH, 71 250 KISELJAK

tel.: (071) 824-819

VISOVAC